

OPAS TURVALLISUUSTARKASTUKSEN TEKEMISEEN

Aaro Huhtinen & Tomi Hyttinen

4/2023

TIIVISTELMÄ

Aaro Huhtinen & Tomi Hyttinen: Opas turvallisuustarkastuksen tekemiseen

Opinnäytetyön muoto: *Toiminnallinen*

Julkisuusaste: Raportti julkinen, produkti salassa pidettävä

Ohjaaja: Heikki Lähteenmäki & Timo Sinkkonen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Toiminnallisen opinnäytetyömme aiheena on opas turvallisuustarkastuksen tekemiseen. Työ on tehty parityönä. Teoriaosuudessa avaamme turvallisuustarkastusta käsitteenä ja aiheeseen liittyvää lakiperustaa. Pohdimme myös, minkälaisia tapoja on suorittaa turvallisuustarkastus ja miten erilaiset olosuhteet ja tilanteet voivat vaikuttaa tarkastuksen suorittamiseen. Kerromme myös mitä eri tarkastustoimenpiteitä on, ja miten nämä eri tarkastustoimenpiteet eroavat toisistaan. Työmme teoriaosuus on julkinen.

Tavoitteenamme on laatia opinnäytetyömme produktina käytännönläheinen opas, jossa opastamme tekemään turvallisuustarkastuksen. Oppaassa turvallisuustarkastus tullaan jakamaan eri vaiheisiin, jotta tarkastuksen suorittaminen on järjestelmällistä ja turvallista. Työmme on suunnattu harjoitteluun lähteville poliisiopiskelijoille. Produkti on kokonaisuudessaan salattu, koska se sisältää salassa pidettäväksi luokiteltua materiaalia.

Lopuksi työmme yhteenvedona pohdimme turvallisuustarkastukseen liittyviä asioita ja arvioimme sitä, kuinka onnistuimme työssämme. Kerromme opinnäytetyö prosessistamme ja sen aikana ilmenneistä haasteista. Lisäksi kerromme missä asioissa onnistuimme ja mitä opimme. Pohdimme myös mahdollisia jatkotutkimus aiheita työllemme.

Sivumäärä: 43 + 18

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Toukokuu 2023

Avainsanat: Turvallisuustarkastus, poliisilaki, turvallisuus, vaaralliset esineet, vaaralliset aineet, tarkastaminen, toimivaltuus.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 AIHEEN VALINTA.....	4
2.1 Aiheena turvallisuustarkastus.....	4
2.2 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	5
2.3 Aiheen rajaus	5
3 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	7
3.1 Tuotoksena opas	7
3.2 Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteet.....	8
3.3 Tutkimusmenetelmien eroavaisuuksia ja erityispiirteitä	8
3.4 Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön.	10
3.5 Aineistonkeruu menetelmänä havainnointi opinnäytetyössämme	10
4 TURVALLISUUSTARKASTUKSEN TARPEELLISUUS.....	12
4.1 Milloin poliisin on aiheellista toimittaa turvallisuustarkastus	12
4.2 Ensihoitajien turvallisuus yhteistehtävällä.....	13
4.3 Teräaseiden yleistymisen nuorten keskuudessa	13
4.4 Henkirikosten tekovälineet vuosina 2012–2020.....	14
5 TOIMIVALTA TURVALLISUUSTARKASTUKSEEN	16
5.1 Poliisin toimivalta	16
5.2 Turvallisuustarkastuksen yhteys perustuslakiin	17
5.3 Turvallisuustarkastus vapautteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä	17
5.4 Turvallisuustarkastus vaarallisten esineiden ja aineiden löytämiseksi	19
5.4.1 Vaaralliset esineet	20
Nuijamaan tullin takavarikoimia laittomia aseita keväältä 2009 KUVA: YLE Etelä-Karjala.....	21
5.4.2 Vaaralliset aineet (huumausaineet).....	21
5.5 Helsingin Hovioikeudenratkaisu 2019:11.....	22
5.6 Turvallisuustarkastus asiakirjan löytämiseksi	23
6 TURVALLISUUSTARKASTUKSEN TOIMITTAMINEN.....	24
6.1 Suorittaminen ja tarkastettavat kohteet	24
6.1.1 Käsin tunnustelu	25

6.1.2 Metallinilmaisin	25
6.1.3 Koulutettu koira.....	25
6.1.4 Muulla tavalla	25
6.2 HAASTAVAT OLOSUHTEET.....	26
7 TURVALLISUUSTARKASTUS SIDOTULLE HENKILÖLLE	28
7.1 Toimivalta ja tarkastuksen erityispiirteet.....	28
8 Yksin tehtävä turvallisuustarkastus	29
9 Muut henkilöön kohdistuvat tarkastukset.....	31
9.1 Henkilöön kohdistuvat etsinnät.....	31
9.2 Henkilöön kohdistuvan etsinnän toimittaminen.....	31
9.3 Turvatarkastus poliisin tiloihin saapuvalle.....	32
9.4 Tulotarkastus	34
9.5 Vapautensa menettäneen turvatarkastus	34
9.6 Vapautensa menettäneen henkilötarkastus.....	34
9.7 Erityistarkastus.....	35
10 PRODUKTI.....	36
10.1 PRODUKTIN TYÖVAIHEET	36
10.2 PRODUKTIN HAASTEET	36
10.3 PRODUKTIN ONNISTUMINEN.....	37
11 Pohdinta	38
11.1 Miksi opas turvallisuustarkastuksesta?.....	38
11.2 Miten onnistuimme?	38
11.3 Haasteet	39
11.4 Luotettavuuden arviointi	39
11.4.1 Yleistä työn luotettavuuden ja eettisyyden arvioinnista	39
11.4.2 Lähteiden luotettavuus.....	40
11.5 Jatkotutkimus	41
LÄHTEET	42

1 JOHDANTO

Poliisin yhtenä keskeisemmistä tehtävistä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Poliisi kohtaa virkatehtävien yhteydessä erilaisia ja eri tavalla käyttäytyviä henkilöitä. Poliisilla on oikeus tehdä turvallisuustarkastus Poliisilaissa säädettyin edellytyksin. Tulemme avaamaan turvallisuustarkastukseen liittyvää lakiperustaa myöhemmin työssämme. Turvallisuustarkastuksen tavoitteena on varmistaa sekä poliisin työturvallisuus, että asiakkaan oma turvallisuus. Turvallisuustarkastus kuuluu poliisin toimivaltuuksiin, jossa kajotaan toisen henkilön perusoikeuksiin, kuten koskemattomuuteen. Toisin kuin henkilökatsastuksessa tai henkilötarkastuksessa, turvallisuustarkastus saa toimivaltuutensa poliisilain 2 luvusta, ”yleiset toimivaltuudet”. Henkilökatsaus sekä henkilötarkastus kuuluvat taas pakkokeinolain piiriin.

Olemme keränneet aineistoa produktina syntyneitä opasta varten työharjoittelun aikana muun muassa aktiivisesti havainnoimalla eri tapoja toteuttaa turvallisuustarkastus. Suoritimme Poliisiammattikorkeakouluun kuuluvan 10 kuukauden mittaisen työharjoittelun, jonka aikana pääsimme suorittamaan turvallisuustarkastuksia erilaisten tehtävien yhteydessä yhdessä kokenempien kollegoiden kanssa. Turvallisuustarkastus kuuluu kentällä toimivan poliisin jokapäiväisiin työkaluihin ja tästä johdettua turvallisuustarkastuksia tulee tehtyä lähes jokaisessa työvuorossa. Meitä ohjanneet vanhemmat konstaapelit ovat aktiivisesti opastaneet meitä suorittamaan turvallisuustarkastuksia nousujohteisesti paremmin, ja kertoneet mihin asioihin meidän tulee kiinnittää huomiota ja mistä syystä. Kokeneemmat kollegat jakoivat mielellään tietoaan ja osaamistaan eteenpäin.

Poliisiammattikorkeakoulussa voimankäyttö opetuksen yhteydessä opetettu turvallisuustarkastuksen suorittaminen loi hyvän pohjan työharjoittelussa opituille asioille. Nyt harjoittelun jälkeen me haluamme tuoda tätä osaamista työharjoitteluun valmistautuville opiskelijoille työmme produktina syntyneen oppaan avulla. Opinnäytetyön teoriaosuudessa tulemme käsittelemään työmme tutkimusmenetelmiä ja turvallisuustarkastukseen liittyvää lakiperustaa. Lisäksi pohdimme turvallisuustarkastuksen tarpeellisuutta ja sitä, millä eri tavoin ja minkälaisissa olosuhteissa poliisi voi joutua suorittamaan turvallisuustarkastuksen. Tuomme esille henkilötarkastuksen, henkilökatsastuksen ja turvatarkastuksen edellytykset ja eroavaisuudet, jotta lukija ymmärtää miten turvallisuustarkastus eroaa edellä mainituista tarkastustoimenpiteistä.

2 AIHEEN VALINTA

2.1 Aiheena turvallisuustarkastus

Opinnäytetyötä aloitettaessa kiinnostavan tutkimusaiheen löytäminen ja siihen liittyvän tutkimusongelman hahmottaminen on hyvin tärkeää, jotta opinnäytetyön kirjoittajalla on motivaatio alkaa kirjoittamaan itseään kiinnostavasta aiheesta ja aiheeseen liittyvästä tutkimusongelmasta (Kananen, 2015, 14). Mielestämme on erittäin tärkeää löytää itseään kiinnostava aihe, koska siitä kirjoittaminen antaa hyvät lähtökohdat oppimiseen ja laadukkaan lopputulokseen pääsemiseen.

Valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi turvallisuustarkastuksen, koska se on ajankohtainen ja tärkeä aihe. Uutisoinnin ja hälytys- ja valvontasektorilla työskentelevien poliisien kertoman perusteella nykypäivänä yhä nuoremmat poliisin asiakkaat kantavat mukanaan erilaisia teräaseita ja syyllistyvät aiempaa herkemmin ryöstörikoksiin (Nyystilä, 2022).

Poliisin suorittaessa poliisille laissa säädettyä virkatehtävää poliisin täytyy tietää ja selvittää mitä esineitä, välineitä ja aineita virkatehtävän kohteena olevalla henkilöllä on hallussaan. Selvittäminen tapahtuu poliisilain (872/2011) 2 luvun 12 §:ssä säädetyn turvallisuustarkastuksen perusteella ja lain tuomalla toimivallalla. Jatkossa käytämme poliisilaista lyhennettä PoL. Turvallisuustarkastus tehdään niin poliisin oman kuin asiakkaan turvallisuuden takia.

Aiemmassa turvallisuustarkastuksesta tehdyssä opinnäytetyössä (Korkiatupa & Laajaj, 2021) tultiin siihen lopputulemaan, että opiskelijoiden valmiudet suorittaa oikeaoppinen turvallisuustarkastus ovat riittämättömät. Meidän tarkoituksenamme on laatia jatkotutkimuksena selkeä kirjallinen opas, jotta opiskelijoiden valmiudet paranisivat jatkossa. "Opinnäytetyön kirjoittajan etuna on mahdollisuus valita aihealue niin että hänellä on perustiedot aihealueeseen liittyvistä teorioista ja tutkimuksista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aihealueella on opintoja takana". (Kananen, 2015, 42.)

Poliisiammattikorkeakoululla turvallisuustarkastuksen opettaminen tapahtuu osana voimankäytön opetusta. Turvallisuustarkastuksen opettamiseen on varattu yksi opetuskerta, jonka aikana turvallisuustarkastuksen suorittamiseen perehdytään syvemmin. Tämän opetuskerran jälkeen turvallisuustarkastukseen liittyviä suorituskertoja tulee pääsääntöisesti erilaisten voimankäyttöharjoitusten ohessa.

Mielestämme opiskelijoiden tulisi kiinnittää enemmän huomiota turvallisuustarkastuksen oma-aloitteeseen kertaamiseen. Koemme, että harjoitteluun lähtevien opiskelijoiden olisi tärkeää opetella turvallisuustarkastuksen suorittaminen yksityiskohtaisesti ja huolellisesti omana suorituksenaan. Harjoittelumme kenttäjakson aikana huomasimme, kuinka tärkeää on suorittaa huolellinen ja järjestelmällinen turvallisuustarkastus virkatehtävän kohteena olevalle henkilölle. Huolellisesti suoritettulla turvallisuustarkastuksella pyritään siihen, että kohdehenkilön haltuun ei jää mitään sellaista esinettä tai ainetta,

joka voi vaarantaa poliisin tai muiden kohdehenkilön kanssa asioivien turvallisuutta. Lyhyen noin kolme kuukautta kestävä harjoittelun kenttäjakson aikana tuli vastaan tilanteita, joissa kohdehenkilölle suoritetun turvallisuustarkastuksen jälkeen henkilön hallusta löytyi esimerkiksi poliisivankilalle tullessa jokin kielletty esine tai aine.

Aiheen valinnan myötä päätimme laatia selkeän kirjallisen oppaan, jossa turvallisuustarkastus käydään kohta kohdalta läpi. Turvallisuustarkastuksen tekemiseen vaikuttavat monet erilaiset tekijät, ja ne on hyvä huomioida tarkastusta tehdessä. Pohdimme työssämme sitä, minkälaiset tekijät vaikuttavat turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ja kuinka erilaisissa tilanteissa ja olosuhteissa poliisi voi joutua suorittamaan turvallisuustarkastuksen.

2.2 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

PolL 2:12 §:n mukaisesta turvallisuustarkastuksesta on tehty yksi aikaisempi poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö, joka on valmistunut vuonna 2021. Opinnäytetyön kirjoittajina Vilma Korkiatupa & Noora Laajaj. Opinnäytetyön aiheena ”Poliisi AMK-opiskelijoiden valmiudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ennen työharjoittelua”.

Opinnäytetyössä on selvitetty poliisiopiskelijoiden valmiuksia turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ja mietitty minkälaisia haasteita poliisiopiskelijoilla on turvallisuustarkastuksen suorittamisessa ennen työharjoittelua ja kuinka toimintaa voitaisiin kehittää. Työn teoriaosuudessa on avattu laajasti turvallisuustarkastusta ja sen lakiperustaa. Lisäksi työssä on tuotu esiin turvallisuustarkastuksen ja muiden tarkastuksien eroavaisuuksia. Työn liitteenä oli tehty opetusvideot turvallisuustarkastuksesta.

Aikaisemmassa työssä tultiin siihen lopputulemaan, että opiskelijat tarvitsevat lisää harjoittelua turvallisuustarkastuksen suorittamiseen, koska poliisiopiskelijoiden turvallisuustarkastuksen suorittamisessa on havaittu puutteita. Meidän tarkoituksenamme on laatia jatkotutkimuksena selkeä kirjallinen opas, jotta opiskelijoiden valmiudet paranisivat jatkossa.

2.3 Aiheen rajaus

Turvallisuustarkastus on aiheena laaja kokonaisuus. Tässä työssä tulemme käsittelemään turvallisuustarkastusta poliisiopiskelijan näkökulmasta. Lisäksi pohdimme eri olosuhteissa suoritettavia turvallisuustarkastuksia ja niiden erityispiirteitä. Rajasimme työstämme pois mahdollisesti ennen turvallisuustarkastusta tapahtuvan käskyttämisen ja voimankäyttötilanteen tutkimisen ja tarkastelemisen. Lisäksi rajasimme työstämme pois yksityisten turvapalveluiden piiriin kuuluvien tarkastus toimenpiteiden tutkimisen.

Tulemme tekemään rajanvetoa turvallisuustarkastuksen, henkilöntarkastuksen ja henkilönkatsastuksen välillä. Tulemme jättämään henkilöntarkastuksen ja henkilönkatsastuksen pois itse produktista, koska tarkoituksena on syventyä siihen, kuinka turvallisuustarkastus voidaan suorittaa turvallisesti

sekä tarkoituksen mukaisesti. Aiheita tullaan kuitenkin käsittelemään työn raportoinnissa, koska lukijan tulee ymmärtää näiden kolmen eri tarkastusmuotojen eroavaisuudet.

Turvallisuustarkastus kuuluu poliisin toimivaltuuksiin, jossa kajotaan toisen henkilön perusoikeuksiin, kuten koskemattomuuteen. Toisin kuin henkilöntarkastuksessa tai henkilönkatsastuksessa, turvallisuustarkastus saa toimivaltuutensa PolL:n 2 luvusta, "yleiset toimivaltuudet". Henkilönkatsastus sekä henkilöntarkastus kuuluvat pakkokeinolain piiriin. Pakkokeinolaista käytämme jatkossa lyhennettä PKL.

3 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

3.1 Tuotoksena opas

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä opiskelija tekee tuotoksen, joka voi olla esimerkiksi malli tai opas. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä opiskelijan tekemän opinnäytetyön tuloksena syntyy uutta tietoa, joka on yleensä tutkimusraportin muodossa. (Salonen 2015, 5–6.)

Tutkimussuunnitelman laatiminen on tärkeää tutkimuksen käynnistämisen, onnistumisen ja ohjauksen kannalta (Kananen 2015, 85). Opinnäytetyömme aiheen valinnan jälkeen seuraavana ratkaistavana asiana olikin valita, millä tutkimusmenetelmällä lähdemme opinnäytetyötämme tekemään. Mielestämme kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimusmenetelmä sopii opinnäytetyömme toteuttamiseen paremmin kuin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Mielestämme oppaan muodossa oleva produktio, jota ohjaa lainsäädäntö, ei vaadi määrällisesti isoa otantaa. Nojaamme oppaassamme poliisikorkeakoulussa opetettuihin tekniikoihin ja taktiikoihin, havaintoihimme työharjoittelussa, opetusmateriaaliin ja lakiperustaan.

Työmme lähtötilanne oli, että käsityksemme mukaan harjoitteluun lähtevien poliisiopiskelijoiden valmiuksissa suorittaa turvallisuustarkastus oikeaoppisesti ja turvallisesti on ollut puutteita. Tarkoitukse-
namme ja tavoitteenamme oli kehittää turvallisuustarkastuksesta selkeä ja toimiva opas poliisiopiskelijoil-
le, jotta poliisiopiskelijoiden valmiudet ja tietämys asiasta paranisivat. Työmme toiminnallisena
osuutena loimme sähköisessä muodossa olevan oppaan. Koimme, että saisimme käsiteltäviä valitse-
maamme aiheitamme ja tutkimuskysymyksiä parhaiten toiminnallisen opinnäytetyön kautta.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä työskentelytavat merkitsevät keskustelua, arviointia, toiminnan uudelleen suuntaamista, vertaistukea sekä palautteen antoa ja vastaanottoa. Edellä mainitut toimintata-
vat syntyvät vain ihmisten välisessä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toiminnan keskellä. Toiminnal-
lisessa opinnäytetyössä tuotokseen tähtäävä työn kehittäminen edellyttää mukana olevia toimijoita
prosessin eri vaiheissa. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä opiskelija on keskeinen toimija, ja
yleensä tutkimustyössä on mukana muita henkilöitä vain esimerkiksi haastattelu tai kyselyaineistoa
kerätessä eli tiedonhankinnan yhteydessä. (Salonen 2013, 6.)

Työmme produktina syntyneessä oppaassa keskityimme yksinkertaiseen ja selkeään runkoon. Doku-
mentoimme havainnollistavia kuvia turvallisuustarkastuksesta ja sen eri vaiheista, jotta lukijan olisi
helpompi ymmärtää ja sisäistää turvallisuustarkastus selkeänä kokonaisuutena. Tuotoksena syntynyt
opas on salassa pidettävää materiaalia, koska oppaassa käsitellään poliisin taktisia menetelmiä ja
toimintatapoja. Työmme raportointi osuudessa raportoimme työmme eri vaiheet ja työssämme käyte-
tyn lähdemateriaalin.

3.2 Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteet

Olemme työharjoittelumme aikana huomanneet, että kiinniottamisen yhteydessä henkilöiden hallusta löydetään toisinaan piilotettuja tavaroita hyvinkin kekseliäistä paikoista. Toisinaan myöskin poliisivankilalle mentäessä poliisin suorittaman turvallisuustarkastuksen jälkeen henkilöiden hallusta saattaa löytyä teräaseita tai huumausaineita vartijoiden suorittamassa tarkastuksessa.

Tavoitteenamme on havainnollistaa poliisiopiskelijoille mitä tavaroita henkilöiden haltuun jää, ja mistä nämä tavarat saattavat löytyvät. Haluamme edistää niin asiakkaan, poliisin kuin poliisivankilan vartijoiden työturvallisuutta sillä, että poliisin kanssa tekemisissä olevat asiakkaat saataisiin jo kentällä tarkastettua mahdollisimman hyvin. Poliisi on vastuussa poliisiautossa kuljettamistaan henkilöistä ja tämän vuoksi on myös asiakkaan turvallisuuden vuoksi tärkeää löytää muun muassa toisen vahingoittamiseen soveltuvat esineet ja aineet. Koemme, että oikea oppisen turvallisuustarkastuksen opetteleminen ja sisäistäminen heti työuran alussa on tärkeä osa poliisin ammattia.

Asioita joihin opinnäytetyössä haetaan vastauksia tai yritetään kehittää:

- Minne poliisin kanssa tekemisissä olevat henkilöt yrittävät piilottaa tavaroitaan esim. veitsiä, lääkkeitä tai huumeita?
- Miten turvallisuustarkastus suoritetaan turvallisesti?

Tavoitteenamme on edistää poliisiopiskelijoiden ymmärrystä siitä, kuinka turvallisuustarkastus voidaan suorittaa turvallisesti. Lisäksi haluamme havainnollistaa minne kaikkialle henkilöt yrittävät tavaroitaan kätkeä, jotta poliisi ei löytäisi niitä. Tavoitteena on siis edistää kaikkien osallisten turvallisuutta ja poliisiopiskelijoiden oppimista turvallisuustarkastuksen saralla.

3.3 Tutkimusmenetelmien eroavaisuuksia ja erityispiirteitä

Jorma Kananen kirjoittaa teoksessaan tutkimusotteiden ja tutkimusmenetelmien valinnasta seuraavasti. *Tutkimusongelma ratkaistaan menetelmien kokonaisuudella, jota kutsutaan tutkimusotteeksi tai lähestymistavaksi* (Kananen 2015, 63).

Tutkija joutuu heti opinnäytetyönsä teon alussa tilanteeseen, jossa hän joutuu valitsemaan mitä tutkimusmenetelmiä hän tulee tutkimuksessaan käyttämään. Tutkijan tulee aina pystyä perustelemaan, miksi hänen valitsemiinsa tutkimusmenetelmiin on päädytty. Tutkimusmenetelmien tulee tuottaa oikeaa tietoa ongelman ratkaisun kannalta. Tutkimusongelman luonne ohjaa tutkimusmenetelmän, eli lähestymistavan valintaa. Vaihtoehtoisia tutkimusmenetelmiä ovat laadullinen eli kvalitatiivinen tai määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä. (Kananen 2015, 63).

Tutkimuksen tarkoituksena tulisi olla jonkin asian kehittäminen tai muutoksen aikaansaaminen. Tutkimuksen lähestymistavan valinta on tutkijan ensimmäinen suuri valinta. Siitä avautuu polku, jonka varrella tutkija tekee ratkaisuja etenemissuunnastaan. Valittujen ratkaisujen tulee soveltua kyseisen asian ratkaisemiseen. Valitut menetelmät tulee opinnäytetyön raportissa pystyä perustelemaan, jotta ulkopuoliset lukijat voivat arvioida tutkimusprosessin eri vaiheita, tehtyjä valintoja ja saatujen tulosten / ratkaisujen luotettavuutta. Työn luotettavuus voidaan arvioida vain riittävän dokumentaation kautta. Tutkijan tulisi lähtökohtaisesti myös pyrkiä siihen, että hänen omat mielipiteensä eivät vaikuttaisi tutkimuksen tulokseen ja tätä kautta ”saastuta” tutkimusta. Etenkin laadullisessa tutkimuksessa, on vaarana tutkijan vaikuttamismahdollisuus tutkittavaan asiaan ja sitä kautta tutkimuksen tuloksiin. (Kananen 2015, 64, 66, 68).

Laadullinen tutkimus, eli kvalitatiivinen tutkimus soveltuu parhaiten tilanteeseen, jossa ilmiötä ei tunneta ja ilmiöstä halutaan saada syvälinen näkemys. Kvalitatiivisen tutkimuksen etuja on se, että mitään ei ole lyöty lukkoon. Laadullisen tutkimuksen aikaa vievin vaihe on aineiston keruu, sillä se vaatii panostusta kenttätyöhön, eli haastatteluihin ja havainnointiin. Kerätyn aineiston kerääminen ja analysointi on myös hidasta ja haasteellista. Laadullisen tutkimuksen aineiston keruun yleisimpiä menetelmiä ovat dokumentit, havainnointi, haastattelut sekä sähköpostihaastattelu. (Kananen 2015, 71–73, 81).

Määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa yleensä kyselytutkimusta, jolla aineistoa kerätään. Aineistoa voidaan kerätä myös tilastoista. Toisin kuin laadullisessa tutkimuksessa, määrällisessä tutkimuksessa ilmiö tulee tuntea entuudestaan hyvin, jotta voidaan laatia tutkimusongelman mukaiset tutkimuskysymykset. Tutkimuskysymysten vastausten tuottamiseen tarvitaan apukysymyksiä, jotka voivat olla faktapohjaisia tai mielipidekysymyksiä. Kyselyn kysymykset toteutetaan usein vastausvaihtoehdoilla, jonka vuoksi kyselyn laatijalta edellytetään ilmiön tuntemusta entuudestaan. Tämä on edellytyksenä sille, että kysymykset kyettäisiin asettamaan oikein ja täsmällisesti. Määrällisen tutkimuksen tulokset, esitetään yleensä taulukkomuodossa frekvensseinä tai erilaisina tilastollisina lukuina. (Kananen 2015, 73–75, 81.)

Laadullinen tutkimus tuottaa sanoja ja lauseita, joilla tutkittava kuvaa ilmiötä, kun taas määrällinen tutkimus koostuu luvuista, joilla suoritetaan tilastollisia operaatioita tilastollisin menetelmin. Määrällisessä tutkimuksessa kysymykset ovat usein tekstimuodossa, mutta vastauksen ilmoitetaan lukuina. (Kananen 2015, 83.)

Laadullista tutkimusta voidaan tehdä myös havainnoimalla. Havainnoinnissa tutkija seuraa kohdeilmiönsä toimintaa. Haasteena havainnoinnille on se, että tutkimuksen alussa, tutkija ei välttämättä itse vielä tiedä mihin asioihin hänen tulisi kiinnittää huomiota. Tilanne on helpompi, jos tutkijalla on valmiiksi käsitys siitä, mitä havainnoinnilla etsitään. (Kananen 2015, 135.)

Havainnointia käytetään silloin, kun esimerkiksi kyselytutkimuksella tai haastatteluilla ei saada tarvittavaa tietoa, tai tieto ei ole luotettavaa. On olemassa paljon myös niin sanottua hiljaista tietoa, jota ei voida muuten tavoittaa kuin havainnoimalla. Joissain tilanteissa, kuten tutkittaessa lapsia voi havainnointi olla ainut aineistonkeruu menetelmä. Havainnointia käytettäessä tutkijan yleisin työkalu on päiväkirja, johon tutkija kirjaa tapahtumat mahdollisimman tarkasti. (Kananen 2015, 135, 140.)

3.4 Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön.

Kari Salonen avaa oppaassaan eroavaisuuksia tutkimustyön, kehittämishankkeen ja projektityön välillä. Tutkimukseksi nimitetään muun muassa tietojen keräämistä, tilastollisia esityksiä, haastatteluaineiston kuvauksia ja tutkimusmenetelmien käyttöä. On tärkeää ymmärtää, että tieteellinen tutkimus noudattaa aina tieteenalansa sääntöjä ja vaatimuksia. Tieteen tekemisen traditioihin ja toimintasääntöihin nojautuvaa tutkimustyötä ei tule sekoittaa tutkimukselliseen kehittämistoimintaan eikä projektityöhön. Tutkimuksen ensisijainen tavoite on uuden tiedon tuottaminen, mikä voi johtaa edelleen esimerkiksi kehittämiseen tai innovaatioihin. (Salonen 2013, 9.)

Kehittämishankkeen onnistumisen kannalta tärkeässä roolissa on materiaalin ja aineiston dokumentointi. Ei voi olla kehittämishanketta, jossa käytännön työskentelyä ei ole riittävästi dokumentoitu ja raportoitu. Kaikki sellainen materiaali ja aineisto, joista ulkopuolinen voi päätellä hankkeen etenemisen logiikan tulee dokumentoida. Dokumentointi tapoja on useita, muun muassa kirjoittaminen, nauhoitus, kuvaus sekä videointi. (Salonen 2013, 23, 24.)

Kehittämishankkeen tuloksena syntyy tuotos, joka sisältää uuden tiedon lisäksi, palvelun, tuotteen, oppaan, mallin, toimintatavan tai minkä tahansa sellaisen innovaation, joka on aikaisempaa parempi tai kokonaan uusi. (Salonen 2013, 25.) Opinnäytetyöraportissa tuotos voidaan sijoittaa sen loppuun tai se voi olla erillinen liiteosa raportissa. Raportti on siis kirjallinen esitys hankkeesta, jonka tuloksena on syntynyt jokin itsenäinen tuotos. (Salonen 2013, 25.)

3.5 Aineistonkeruu menetelmänä havainnointi opinnäytetyössämme

Toiminnallisen opinnäytetyömme merkittävimpana aineistonkeruu menetelmänä on ollut havainnointi. Olemme saaneet ensikosketuksen turvallisuustarkastuksen suorittamiseen Poliisiammattikorkeakoulun voimankäytöntunneilla. Turvallisuustarkastusta olemme harjoitelleet opintojemme aikana erikseen niin voimankäytön koulutuksessa, osana voimankäytön muita harjoituksia sekä osana taktiikkaharjoituksia. Olemme kokeneet, että turvallisuustarkastuksesta puhuttaessa havainnointi ja havainnoinnin kautta aiheen tutkiminen on luotettava menetelmä parityönä tehtävän opinnäytetyön tekemisessä.

Havainnoinnin kautta keräämästämme aineistosta merkittävä osa on hankittu myös meidän suorittaman kymmenen kuukautta kestävästä työharjoittelun aikana. Turvallisuustarkastuksia tuli tehtyä muun

muassa neljä kuukautta kestävän hälytys- ja valvontatoiminta- ja kolme viikkoa kestävän liikennevalvontajakson aikana. Havainnointi ja havainnointien kirjoittaminen opinnäytetyöhömmme on ollut opettavaista, ja auttanut ymmärtämään turvallisuustarkastukseen liittyviä haasteita paremmin.

Turvallisuustarkastus on toimenpide, joka on läsnä poliisin työn arjessa. Työharjoittelussa saimme mahdollisuuden oppia perehdyttäjiltämme sekä muilta kokeneilta kollegoilta turvallisuustarkastuksesta tärkeitä asioita ja tekniikoita. Kertoessamme, että teemme opinnäytetyötämme turvallisuustarkastuksesta, moni kollega oli innokas kertomaan meille omia näkemyksiään ja kokemuksiaan turvallisuustarkastuksesta. Usein asiakkaalle suoritettun turvallisuustarkastuksen jälkeen vanhempana konsultaapelina työskentelevät partiokaverit kertoivatkin, että mikä tarkastuksessa meni hyvin, ja mihin asioihin kannattaa seuraavalla kerralla kiinnittää enemmän huomiota.

Havainnointi on ollut yksi tärkeimmistä työmme lähteistä. Olemme Poliisiammattikorkeakoululta saaneet valmiudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseen työtehtävillä. Työharjoittelussa kertyneet kokemukset ovat myös osaltaan kehittäneet meidän osaamistamme, jolloin olemme havaintoja tehdessämme osanneet kiinnittää huomiota oleellisiin asioihin. Havaintoja tehtäessä ei välttämättä riitä, että vain seuraa tilannetta tai tapahtumia. Havaintoja tehtäessä on tärkeää ymmärtää mitä katsoo, mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota ja mistä syystä.

4 TURVALLISUUSTARKASTUKSEN TARPEELLISUUS

4.1 Milloin poliisin on aiheellista toimittaa turvallisuustarkastus

Poliisimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämisenä taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Poliisimies voi virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tehdä henkilölle tarkastuksen tällaisten esineiden tai aineiden löytämiseksi muussakin tapauksessa, jos se perustellusta syystä on tarpeen poliisimiehen työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi.

Henkilö tai hänen mukanaan olevat tavarat voidaan vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa myös hänen tunnistamistaan varten tarpeellisen asiakirjan löytämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut vaaralliset esineet tai aineet on tarvittaessa otettava pois tarkastettavalta. Pois on otettava myös esineet tai aineet, joiden hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty. (PoL 872/2011 2:12§.) Henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvista toimenpiteistä säädetään tarkemmin PKL (806/2011) 2 luvussa.

Virkatehtävän yhteydessä suoritettava turvallisuustarkastus on yleinen toimenpide poliisin työssä. PoL 2:12 §:ssä on säädetty siitä, milloin ja minkälaisissa tilanteissa poliisilla on oikeus tarkastaa mitä esineitä tai aineita henkilöllä on vaatteissaan, tavaroissaan ja mitä henkilö muuten kantaa yllään. Poliisi tarkastaa virkatehtävän kohteena olevan henkilön päällä olevan vaatetuksen ja henkilön mukana olevan omaisuuden varmistuakseen siitä, ettei henkilöllä ole hallussaan esineitä tai aineita, jotka voisivat olla vaaraksi henkilölle itselleen tai poliisille. Nimensä mukaisesti kyseessä on tarkastus, joka on turvallisuutta edistävä toimenpide. Uskomme, että turvallisuustarkastuksella on myös ennaltaehkäisevä vaikutus siihen, että poliisin kanssa useasti tekemisissä olevat henkilöt kantavat mukanaan vähemmän teräaseita.

Tarkasti suoritettulla turvallisuustarkastuksella pystytään omalta osaltaan ennalta ehkäisemään arvaamattomia ja nopeasti eskaloituvia tilanteita. Esimerkiksi tilanne, jossa poliisivankilalle kuljetettavalle kohdehenkilölle on jäänyt teräase haltuunsa voi vaarantaa poliisin tai poliisivankilalla työskentelevien vartijoiden turvallisuutta. Jos henkilön käytös muuttuu aggressiiviseksi ja henkilöllä on hallussaan teräase, voi tällainen tilanne johtaa pahimmillaan kuolemaan ja PoL 2:19 §:n mukaiseen ampumaseen käyttöön. Tämän tyyppiset tilanteet voidaan ennalta ehkäistä kohdehenkilölle suoritettulla tarkalla turvallisuustarkastuksella. Turvallisuustarkastus kannattaa suorittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jolloin mahdolliset vaaralliset esineet ja aineet löytyvät ajoissa ja kohdehenkilölle ei tule kiusausta niitä yrittää käyttää. Jännittynyt tilanne myös yleensä raukeaa siihen, kun laittomat tavarat saadaan poliisin haltuun

4.2 Ensihoitajien turvallisuus yhteistehtävällä

Kokemamme perusteella moni hätäkeskuksen jakama tehtävä vaatii poliisin lisäksi ensihoidon saapumista paikalle. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi erilaisiin mielenterveyshäiriöihin, liikenneonnettomuuksiin ja väkivallantekoihin liittyvät tehtävät. Akuutista mielentilähäiriöstä kärsivä henkilö tai vammautunut / loukkaantunut henkilö joutuu usein tekemisiin ensihoitohenkilökunnan kanssa. Poliisilla ja ensihoidolla on samoja asiakkaita, jotka saattavat olla toistuvasti tekemisissä molempien tahojen kanssa.

Nuori, alle 18-vuotias henkilö kävi Kotkassa teräaseen kanssa kahden ensihoitajan kimppuun. Ensihoitajat saivat torjuttua iskut ja pääsivät pakenemaan. Hyökkääjä kiisti Kymenlaakson käräjäoikeudessa syytteen tapon yrityksestä, mutta myönsi syytteet törkeän pahoinpitelyn yrityksestä nuorena henkilönä oikeaksi. (Turunen, www.tehylehti.fi 23.01.2023.)

Vaikka uutisartikkeli ei yksistään liity poliisin suorittamaan turvallisuustarkastukseen, niin se muistuttaa omalta osaltaan turvallisuustarkastuksen tarpeellisuudesta ja tärkeydestä. Poliisin lisäksi samoilla tehtävillä olevat ensihoitajat voivat kokea väkivaltaa, mikä pahimmillaan voi vaatia ihmishengen. Vaikka henkilö tarvitsee nopeasti hoitoa, tulee poliisin varmistua siitä, että sekä poliisin että ensihoidon tehtävän kohteena olevalle henkilölle ei jää haltuun sellaisia esineitä tai aineita, jotka voivat vaarantaa henkilön itsensä, poliisin tai sivullisten turvallisuutta.

Poliisin tehtävänä on siis PoL 2:12 §:ssä säädetyn toimivallan perusteella huolehtia siitä, ettei kohdehenkilön haltuun jää rikoslaisissa tarkoitettua esinettä tai ainetta, joka on muille ihmisille kuten hoitohenkilökunnalle vaaraksi. Kuljetukseen liittyen on hyvä muistaa, että hoitohenkilökunta on hoidettavan henkilön kanssa samassa tilassa ambulanssissa, kun taas poliisiauton perässä on henkilön kuljettamiseen tarkoitettu tila. Tästäkin syystä on erittäin tärkeää, että poliisi on tehnyt henkilölle huolellisen turvallisuustarkastuksen ennen, kun se jatkaa asioimista toisten tahojen kanssa.

4.3 Teräaseiden yleistyminen nuorten keskuudessa

Viime vuosien aikana on uutisoitu nuorten väkivallan lisääntymisestä ja nuorten hallusta löytyvistä teräaseista. Poliisi on myös ilmaissut huolensa asiasta. Halusimme työssämme tuoda esiin näkökulman siitä, että nuorilta henkilöltä voi myös löytyä vaarallisia esineitä tai aineita. Melestämme on tärkeää, että myös nuorille tehdään tarkka ja huolellinen turvallisuustarkastus virkatehtävän yhteydessä.

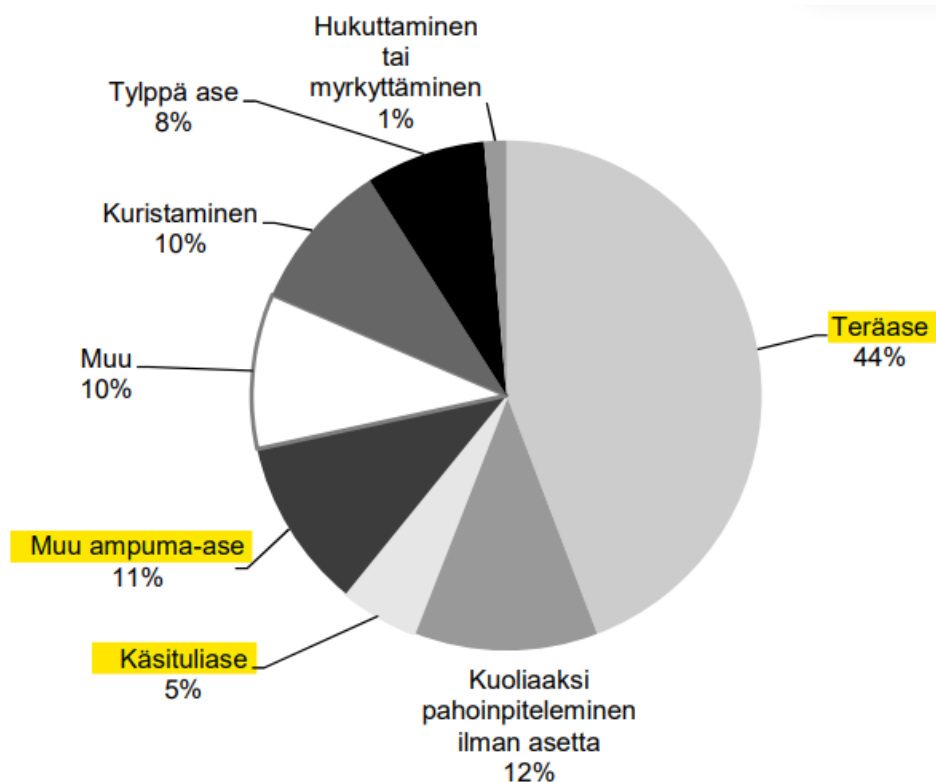
Vuonna 2023 Helsingin-Sanomien julkaisemassa uutisartikkelissa uutisoitiin poliisin suorittamasta yhden päivän tehovalvonnasta Kirkkonummella. Uutisartikkelissa kerrottiin poliisin ennalta estävän toiminnan ryhmän joutuneen puuttumaan useiden nuorten toimintaan. Nuorten joukossa oli ala- ja täysikäisiä. Poliisi kirjasi rikosilmoituksia muun muassa huumausaineen käyttöririkoksesta ja vaarallisen esineen hallussapidosta. Poliisin mukaan nuorten hallusta löydettiin huolestuttavan monta teräasetta.

Helsingin-Sanomat on useasti aiemminkin uutisoinut nuorten hallusta löydettyistä teräaseista ja nyrkkiraidoista pääkaupunkiseudulla. (Welling, www.hs.fi 21.02.2023.)

Myös Yle uutisoi vuonna 2021 poliisin suorittamista takavarikoista liittyen nuorten kantamiin teräaseisiin. Uutisartikkelissa Rikoskomisario Jari Koski kertoo, että nuoret vievät aseita mukana on jopa kouluun. Kosken mukaan nuoret perustelevat teräaseen kantamista itse puolustuksella. Koski haluaa muistuttaa, että vaikka aseita kannettaisiin vain rekvisiittana, ne lisäävät vakavan vahingon vaaraa. Artikkelissa mainitaan, että nuorten väkivallan raaistuminen ja ymmärtämättömyys tällaisten tekojen seurauksista huolestuttaa poliisia pääkaupunkiseudulla. (Koskela, www.yle.fi 21.04.2021.)

Tulemme myöhemmin tässä opinnäytetyössä käsittelemään tarkemmin turvallisuustarkastukseen liittyvää toimivaltaa ja lakiperustaa. Nostettakoon kuitenkin tässä vaiheessa esille se, että turvallisuustarkastuksen suorittaminen vaatii aina perustellun syyn. Perusteltu syy voi perustua esimerkiksi poliisille tulleeseen ennakkotietoon kohdehenkilöstä tai henkilön aiempaan käyttäytymiseen poliisia kohtaan. Haluamme tuoda tämän myös tässä asiayhteydessä esille, koska monella nuorella ei ole poliisin rekistereissä aiempia merkintöjä eikä moni nuori ole ollut poliisin kanssa tekemisissä. Tällaisilla nuorilla saattaa silti olla hallussaan vaarallisia esineitä tai aineita, vaikka se olisi nuoren iän ja poliisin rekisterin perusteella epätodennäköistä.

4.4 Henkirikosten tekovälineet vuosina 2012–2020

Kuvio 5 Henkirikosten tekovälineet vuosina 2012–2020. *Lähde:* Tilastokeskus, kuolemansyytilasto (Tilastokeskus 2022b).

Vuonna 2022 Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin teettämässä rikollisuuskehitys katsauksessa käsitellään rikollisuuden kehitystä Suomessa. Opinnäytetyötämme ajatellen meitä kiinnosti erityisesti henkirikoksissa käytetyt tekovälineet. Tieto vuosina 2012–2020 henkirikoksissa käytetyistä tekovälineistä on mielenkiintoinen, koska tilastokeskuksen mukaan 60 prosenttia tehdyistä henkirikoksista oli tehty teräaseella, käsituliaseella tai muulla ampuma-aseella. Katsauksesta käy ilmi, että yleisin surmaamismuoto on 44 prosentin osuudella teräase, ja toiseksi yleisin 16 prosentin osuudella ampuma-ase. Tapahtumapaikoista mainittakoon sen verran, että yleisillä paikoilla tapahtuu vuosittain 10–20 henkirikosta. On hyvä tiedostaa, että henkirikoksia tapahtuu eniten tekovälineillä, joita poliisit löytävät virkatehtävän kohteena olevien henkilöiden hallusta turvallisuustarkastuksien yhteydessä. (Koltola 2022, 19–20.)

5 TOIMIVALTA TURVALLISUUSTARKASTUKSEEN

5.1 Poliisin toimivalta

Poliisi on julkisen vallan käyttäjä ja saa toimivaltuuden turvallisuustarkastuksen toimittamiseen poliisilaista. Poliisin on otettava vaaralliset esineet tai aineet tarvittaessa pois tarkastettavalta. Pois on otettava myös esineet tai aineet, joiden hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty. Koska poliisi käyttää julkista valtaa, ei virkatehtävää suorittava poliisi tarvitse toimenpiteen suorittamiseen sen kohteena olevan henkilön suostumusta. Julkiselle vallalle on tyypillistä, että se on yksisuuntaista, eikä siihen tarvita sen kohteena olevan henkilön suostumusta. Poliisi on kuitenkin julkista valtaa käyttäessään virkavastuussa tekemistään toimenpiteistä.

Poliisi toimittaa niin turvallisuustarkastuksen, kuin muutkin virkatehtäviinsä kuuluvat toimenpiteet omalla virkavastuullaan. Turvallisuustarkastus kuuluu välittömän hallintopakon piiriin, joten turvallisuustarkastuksen kohteena olevalla henkilöllä ei ole toimenpiteeseen valituslupaa. Turvallisuustarkastuksesta voi kuitenkin tehdä kantelun, mikäli tarkastuksen kohteeksi joutunut henkilö kokee tulleetnsa väärin kohdelluksi. Turvallisuustarkastuksen toimittamisesta on kuitenkin hyvä tiedostaa, että sen tarkoitus on varmistaa poliisin, kohteena olevan henkilön ja muiden paikalla olevien henkilöiden turvallisuus.

Turvallisuustarkastuksella ei saa puuttua henkilöön ja hänen omaisuuteensa enempää kuin on tarpeellista. Tarkastamisen perusteellinen suorittaminen korostuu tilanteissa, joissa poliisilla on saamiensa tietojensa tai muiden seikkojen perusteella erityinen syy varautua turvallisuuden vaarantumiseen. (Rantaeskola 2014, 87.)

Turvallisuustarkastuksen yhteydessä tulee huomioida erityisesti vähimmän haitan periaate ja hienotunteisuusperiaate. Turvallisuustarkastuksella ei saa puuttua turvallisuustarkastuksen kohteena olevan henkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempään kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. (Rantaeskola 2014, 91.)

Vähimmänhaitan periaatteen tarkoituksena on painottaa, että vaikka kyseessä onkin poliisin suorittama rutiinitoimenpide, tulee turvallisuustarkastuksen suorittamisessa aina noudattaa kokonaisarvioon perustuvaa harkintaa. (Rantaeskola 2014, 91). Poliisin tuleekin aina päätöstä turvallisuustarkastuksen toimittamisesta tehdessään käyttää harkintaa sen suhteen, onko turvallisuustarkastus välttämätön toimenpide ja onko se oikeassa suhteessa asian laatuun ja tärkeyteen virkatehtävän suorittamiseksi.

Hienotunteisuusperiaate sisältyy turvallisuustarkastuksen toimittamiseen siltä osin, että tarkastettavaa on kohdeltava asianmukaisesti ja turvallisuustarkastuksessa tulee ottaa huomioon tarkastettavan henkilökohtaiset ominaisuudet kuten ikä, terveydentila ja sukupuoli. Tarkastettavan sukupuoli liittyy

häveliäisyysnäkökohtiin. Olisikin tärkeää, että tilanteen niin mahdollistaessa turvallisuustarkastuksen toimittaisi samaa sukupuolta oleva henkilö. (Rantaeskola 2014, 91). Monesti on kuitenkin tilanteita, että poliisipartiossa molemmat partion jäsenet ovat miehiä ja turvallisuustarkastuksen kohteena on nainen. Turvallisuustarkastuksessa ei kuitenkaan ole sukupuolisääntöä, jolloin myös miespuolinen poliisi voi toimittaa turvallisuustarkastuksen naissukupuoliselle henkilölle. Tällaisessa tilanteessa tulee kuitenkin erityisesti huomioida aiemmin mainitut periaatteet.

5.2 Turvallisuustarkastuksen yhteys perustuslakiin

Perustuslain (731/1999) 7 § 1 momentilla on suojattu jokaisen henkilön henkilökohtainen koskemattomuus. Tähän jokaisen perusoikeuteen turvallisuustarkastuksen toimittaminen puuttuu. Säännös antaa suojaa henkilöön kohdistuvia tarkastuksia ja pakolla suoritettavia lääketieteellisiä tai muita vastavia toimenpiteitä vastaan. Perustuslain (731/1999) 7 §:n 3 momentti kieltää henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttumisen mielivaltaisesti ilman laissa säädettyä perustetta. (Rantaeskola 2014, 84). Poliisille tämä tarkoittaa sitä, että poliisilla tulee olla virkatehtävä turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi. Poliisin tulee pystyä perustelemaan, minkä vuoksi turvallisuustarkastus on tarpeellinen toimenpide virkatehtävän onnistumisen turvaamiseksi.

Perustuslaki (731/1999) 15 § koskee omaisuuden suojaa. Turvallisuustarkastus voi kohdistua myös tähän jokaisen henkilön perusoikeuteen siltä osin, että poliisin on otettava tarkastettavalta tarvittaessa pois vaaraa tai haittaa aiheuttavat esineet PolL:n 2 luvun 12 §:n 4 momentin perusteella. (Rantaeskola 2014, 84). Vaarallisia esineitä ovat muun muassa puukot, nyrkkiraudat, laittomat kaasut, sekä ampuma-aseet, joita käsitellään myöhemmissä luvuissa erikseen.

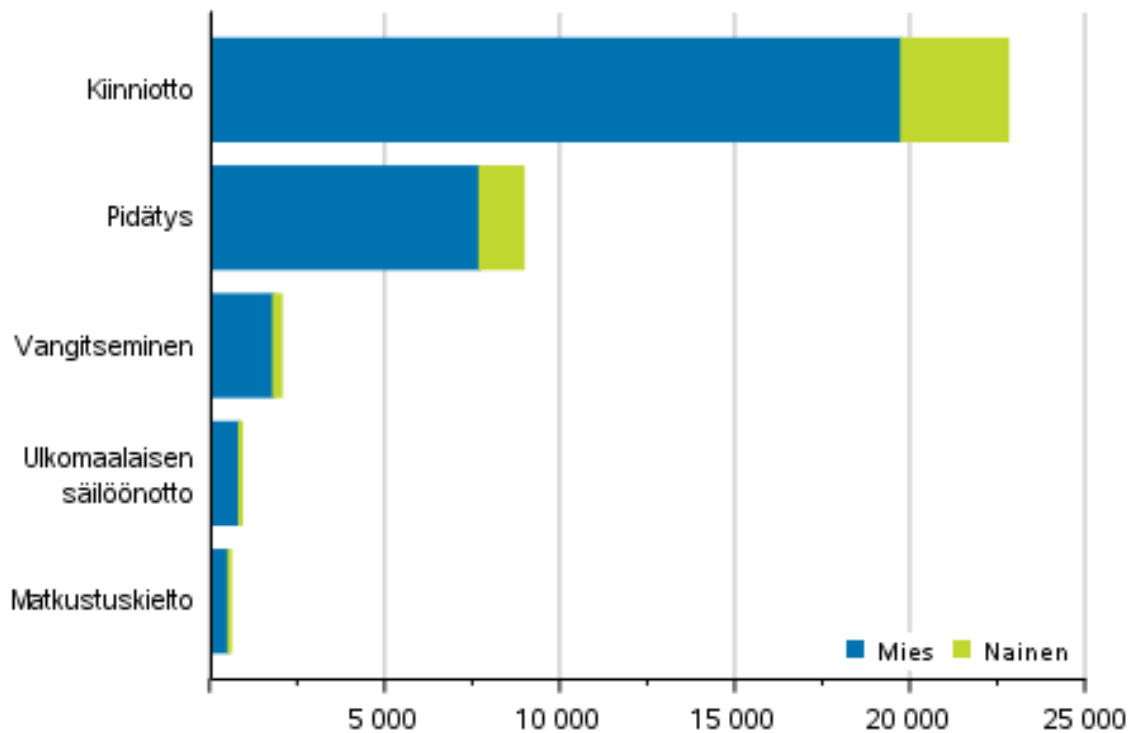
Perustuslain (731/1999) 10 § koskee yksityiselämän suojaan kuuluvia tietoja. Yksityiselämää koskevia tietoja saattaa myös tulla turvallisuustarkastuksen yhteydessä esille. (Rantaeskola 2014, 84).

Laillisuusvalvonnassa on todettu, että esimerkiksi pelkkä moottoripyöräkerhon jäsenyys ei ole riittävä peruste turvallisuustarkastuksen toimittamiselle. Myöskään kielteinen asenne poliisia kohtaan ei ole perusteltu syy turvallisuustarkastuksen toimittamiselle. (Rantaeskola 2014, 84, 85). Voidaankin todeta, että perustuslaki antaa vahvan suojan henkilöiden perusoikeuksiin, joihin kuuluu henkilökohtainen koskemattomuus ja vapaus. Poliisi ei voi tätä toimittaa turvallisuustarkastusta mielivaltaisesti haluamilleen henkilöille, vaan toiminnan tulee jokaisella kerralla pohjautua lakiin ja turvallisuustarkastuksen tarpeellisuus tulee pystyä aina perustelemaan.

5.3 Turvallisuustarkastus vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä

Poliisi suoritti vuonna 2020 yhteensä 80 369 vapauteen kohdistuvaa pakkokeinoa. Näistä 45 760 oli poliisilakiperusteisia kiinniottoja, kiinniottoja tehtiin 22 800, Pidätyksiä tehtiin 8 900, Vangitsemisia suoritettiin 2 010, Matkustuskieltoja määrättiin 570. (Tilastokeskus, Suoritetujen pakkokeinojen

määrä kasvoi 3 prosenttia, 26.02.2021.) Vapauteen kohdistuvissa toimenpiteissä turvallisuustarkastus on usein läsnä. Voidaankin tilastojen perusteella katsoa poliisin tekemän vuodessa merkittävän määrän turvallisuustarkastuksia päivittäin.

(Kuva: Tilastokeskus, Suoritettujen pakkokeinojen määrä kasvoi 3 prosenttia, 26.02.2021).

Poliisimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa, mitä henkilöllä on yllä vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussa esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämisen taikka muuten aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. (PoL 2:12.)

Poliisilain toisen luvun perusteella poliisimiehellä on oikeus ottaa henkilö kiinni rikoksilta ja häiriöiltä suojaamiseksi, henkilön suojaamiseksi ja kotirauhan tai julkisrauhan suojaamiseksi, sekä ottaa kiinni toimivaltaisen viranomaisen etsintäkuuluttama henkilö. (PoL 2:2,3,5,10). Toimivaltuus poliisimiehen oikeuteen suorittaa muita vapauteen kohdistuvia toimenpiteitä tulee pakkokeinolain toisesta luvusta. Pakkokeinolaissa säädetään tarkemmin kiinniottamisen, pidättämisen ja vangitsemisen edellytyksistä. (PKL 2:1,5,11).

Poliisi voi suorittaa henkilön vapauteen kohdistuvia toimenpiteitä erilaisin perustein ja erilaisissa tilanteissa. Esimerkiksi kiinniottamisen perusteet poliisilain perusteella suoritettuun kiinniottamiseen ja pakkokeinolain perusteella suoritettuun kiinniottamiseen ovat hyvin erilaiset. Poliisilain perusteella

suoritettu henkilön kiinniottaminen ei edellytä sitä, että kiinniottoon liittyisi rikosta. Pakkokeinolain perusteella suoritettu kiinniotto taas vaatii sen, että kyse on jostakin rikosasiasta ja- tai sen selvittämisestä.

Kiinniottamisen perusteesta huolimatta poliisimiehen tulisi varmistua siitä, että henkilön haltuun ei jää esineitä tai aineita, jotka voisivat vaarantaa henkilön itsensä tai muiden turvallisuutta. Poliisi kuljettaa kiinniottamansa henkilöt poikkeuksetta poliisivankilaan tai vankilaan, jossa vankilan henkilökunta kohtaa henkilön ensimmäisen kerran kiinniottamisen jälkeen. Vankilan henkilökunnan tulee pystyä luottamaan siihen, että poliisi on suorittanut (PoL 2:12) mukaisen turvallisuustarkastuksen huolellisesti.

Työharjoittelun aikana kuulumme tapauksista, joissa kiinniotetun henkilön hallusta oli löydetty jokin teräase tai huumausainetta vasta poliisivankilalle tullessa.

Turvallisuustarkastuksen suorittamisen jälkeen tulisikin ottaa huomioon myös se inhimillinen seikka, että jotain on saattanut jäädä löytämättä. Turvallisuustarkastuksen jälkeenkkin kohdehenkilöön kannattaa suhtautua sillä varauksella, että henkilön haltuun on voinut jäädä teräase tai huumausainetta. On mahdollista, että turvallisuustarkastuksen kohteena oleva henkilö luovutetaan kuljetukseen toiselle partiolle, kun hänet tuodaan esimerkiksi poliisivankilalle. Tällaisessa tilanteessa henkilöä vastaanottaville henkilöille on hyvä ilmoittaa, että onko henkilö tarkastettu ja mitä tarkastuksessa on löytynyt. Poliisivankilalle tullessa vartijat tarkastavat sinne saapuvat henkilöt joka kerta, mutta silloinkin on tärkeää kertoa löydöksistä ja etenkin, jos jotain on jäänyt tilanteen vuoksi tarkastamatta. Kommunikointi muiden tapaukseen osallistuvien kanssa on äärimmäisen tärkeää.

Vuonna 2015 Mtv:n uutisissa julkaistiin mielenkiintoinen artikkeli liittyen rutiineihin ja niiden omaksumiseen. Uutisartikkelissa kerrottiin, että European Journal of Social Psychology -lehdessä julkaistun tutkimuksen mukaan ihmisellä kestää noin 66 päivää saada ujutettua uusi tapa osaksi rutiinejaan. Ajattelemme, että yksittäisen poliisimiehen olisi hyödyllistä tehdä huolellisesta turvallisuustarkastuksesta itselleen rutiininomainen toimenpide, jotta tarkastus tehtäisiin aina johdonmukaisesti omaa ja kohdehenkilön turvallisuutta edistäen. (Mtv-uutiset, 6 tärkeää rutiinia: Ota nämä hyödylliset tavat osaksi arkeasi heti! 17.08.2015.)

5.4 Turvallisuustarkastus vaarallisten esineiden ja aineiden löytämiseksi

Poliisimiehellä on oikeus suorittaa henkilölle turvallisuustarkastus myös virkatehtävän yhteydessä vaarallisten esineiden ja aineiden löytämiseksi muussakin tapauksessa, jos se perustellusta syystä on tarpeen poliisimiehen työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi. (PoL 2:12.) Vaarallisista esineistä ja toisen vahingoittamiseen soveltuvien esineiden ja aineiden hallussapidosta on erikseen säädetty järjestyslaissa (Järjestyslaki (612/2003) 3:9,10).

Poliisilain 2 luvun 12 §:n 1 momentin esitöiden mukaan säännös vaatii perustellun syyn toimittaa turvallisuustarkastus. Perusteltu syy on esimerkiksi henkilön aikaisempi käyttäytyminen tai näköhavainto

mahdollisesta aseesta tai vaarallisesta esineestä tai aineesta. Hallituksen esityksessä 224/2010 on avattu puhuttelutilanteen ja olosuhteiden vaikutusta poliisin toimivaltaan suorittaa turvallisuustarkastus esimerkiksi vaarallisten esineiden tai aineiden löytämiseksi. (HE 224/2010 vp, 80.)

Vielä puhuttelu tilanteessa henkilön kiinniottamisen tai turvallisuustarkastuksen edellytykset ei välttämättä ole täyttynyt. Puhuttelun yhteydessä olosuhteet ja –tai ennakkotiedot vaikuttavat vahvasti poliisin toimintaan tilanteessa. Olosuhteilla tarkoitetaan esimerkiksi puhuttelun aikana tehtyä näköhavaintoa mahdollisesta ampuma-aseesta tai henkilön aggressiivista ja vihamielistä käyttäytymistä tilanteessa. Ennakkotiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi poliisille tullutta varoitusta kohdehenkilöön liittyen tai poliisin omaa ennakkotietoa kohdehenkilön käyttäytymisestä. Olosuhteiden ja ennakkotietojen perusteella voidaan hallituksen esityksen mukaan perustella poliisin päätelmää siitä, että kohdehenkilöllä on hallussaan vaarallisia esineitä tai aineita. (HE 224/2010 vp, 80.)

Hallituksen esityksen mukaan turvallisuustarkastuksen tarve saattaisi siis liittyä sekä toimenpiteen suorittamisen tilanteeseen yleisellä tasolla, että toimenpiteen kohteena olevaan henkilön käyttäytymiseen ja mahdollisiin ennakkotietoihin. Huomiota tulisi hallituksen esityksen mukaan kiinnittää myös tapahtumapaikkaan ja siihen, minkälaiset mahdollisuudet poliisimiehellä on tapahtumapaikka huomiioon ottaen puolustaa itseään. (HE 224/2010 vp, 80.)

5.4.1 Vaaralliset esineet

Turvallisuustarkastuksen yhteydessä poliisille tulee vastaan säännöllisesti muun muassa erilaisia teräaseita. Olemme työharjoittelumme aikana havainnoineet, että puukkoja ja veitsiä löytyy usein reppuista, takin tai housujen taskuista, lahkeen sisälle piilotettuna tai vyötäröltä. On äärimmäisen tärkeää, että vaaralliset esineet saadaan poliisin haltuun. Vaarallisista esineistä on säädetty Rikoslain (626/1996) 41 luvun 4§:ssä. Rikoslain käytämme jatkossa lyhennettä RL.

Ampuma-aseita tulee myös ajoittain vastaan turvallisuustarkastuksen yhteydessä. Ampumaseiden kanssa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta, koska ampuma-aseista ei useinkaan ole nähtävissä päällepäin onko ase vireessä. Toisinaan aseet saattavat olla myös kaasuaaseita, joiden rakennetta on muutettu muun muassa siten, että sisäpiippua on porattu suuremmaksi, jotta ase on kykeneväinen ampumaan esimerkiksi 9 mm kaliiberin patruunoita. Etenkin jälkikäteen muokatut aseet saattavat olla arvaamattomia, jonka vuoksi tulee noudattaa erityistä huolellisuutta aseiden käsittelyssä. Ampumaseista säädetään RL 41 luvun 2 §:ssä.

Nuijamaan tullin takavarikoimia laittomia aseita keväältä 2009 KUVA: YLE Etelä-Karjala.

5.4.2 Vaaralliset aineet (huumausaineet)

Huumausaineet sekä huumaavat lääkkeet ovat myös toistuva vastaan tuleva löydös turvallisuustarkastuksen yhteydessä. Huumausaineet etenkin fyysisesti pienissä määrissä on varsin helppo piilottaa henkilön vaatteisiin, vaatteiden alle tai tavaroihin. Tämän vuoksi turvallisuustarkastus tulee tehdä järjestelmällisesti ja tarkasti. Huumausaineita saattaa löytyä piilotettuna alusvaatteisiin, vaatteiden saumoihin tai kiinnitettynä erilaisin "viritelmin" henkilöön itseensä. Minigrip-pusseja saattaa olla esimerkiksi teipattuna jalkoihin nivusten alueelle, jolloin huumausaineet jäävät helposti löytämättä ilman huolellista turvallisuustarkastusta.

Mikäli huumausaineita ei löydetä ajoissa, saattaa virkatehtävän kohteena oleva henkilö pyrkiä pääsemään hallussa olevista huumausaineista eroon joko itse käyttämällä tai muuten hävittämällä ne. Jos henkilö pyrkii hävittämään huumausaineet esimerkiksi käyttämälle ne poliisikuljetuksen aikana, voi henkilö ajautua hengenvaaralliseen tilaan. Huumausaineiden kohdalla tulee huomioitavaksi se, että tässä tapauksessa kysymys on rikosasiasta ja sovellettavaksi tulevat PKL 7 luvun takavarikkoa koskevat säännökset. Tämä säännös puolestaan määrittää aineen tai esineen haltuun ottamisen sekä hävittämisen. (HE 37/2017 vp, 11.)

Poliisin takavarikoimia huumausaineita. KUVA: POLIISI

5.5 Helsingin Hovioikeudenratkaisu 2019:11

Helsingin Hovioikeudenratkaisussa (HelHo:2019:11) siviilipukuiset poliisit olivat pysäyttäneet kadulla ennestään rikollisesta taustaan tietämänsä henkilö A:n. A oli poliisipartion havaittuaan lähtenyt ikään kuin puolijuoksua karkuun. Poliisit olivat saaneet A:n kiinni. Toinen poliisimiehistä oli havainnut A:n housunkauluksessa kääntöveitsen. Tämän perusteella A:lle oli suoritettu turvallisuustarkastus, ja kääntöveitsi oli otettu poliisin haltuun. Veitsen kantajalle A:lle oli annettu asiasta tiedoksi rangaistusvaatimus.

Hovioikeudenratkaisusta käy ilmi, että poliisien toimintaan vaikutti poliisipartion ennakkotieto kantajan A:n väkivaltaisesta menneisyydestä. Tilanne oli hoidettu ottamalla huomioon poliisipartion työturvallisuus. Poliisipartiolla oli ollut tilanteessa virkatehtävä, jonka yhteydessä oli tehty PolL:n 2 luvun 12 §:n mukainen turvallisuustarkastus. Turvallisuustarkastus oli perusteltua poliisien oman työturvallisuuden takaamiseksi ja virkatehtävien suorittamiseksi.

A oli haastanut tilanteessa toimineet poliisimiehet oikeuteen ihmisoikeussäännöksiä rikkomisesta ja ilman laillista perustetta tehdystä toimenpiteestä. Edellä mainituilla syytöksillä henkilö A viittasi hänelle tehtyyn turvallisuustarkastukseen ja hetkelliseen vapauden menetykseen. Hetkellinen vapauden menetys johtui siitä, että A oli joutunut istumaan poliisiautossa poliisimiehen kirjoittaessa rangaistusvaatimusta. Turvallisuustarkastukseen liittyvä syyte hylättiin, ja Hovioikeus katsoi poliisimiesten toimineen tilanteessa perustellusti ja lain mukaan. (Hel-HO:2019:11.)

5.6 Turvallisuustarkastus asiakirjan löytämiseksi

Poliisi voi tarkastaa henkilön tai hänen mukanaan olevat tavarat vapautteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä henkilöllisyyden osoittavan asiakirjan löytämiseksi (PoL 2:12.2).

Poliisille tulee ajoittain virkatehtävien suorittamisen yhteydessä tilanteita, joissa virkatehtävän kohteena oleva henkilö ei suostu antamaan poliisille henkilötietojaan tai hän antaa väärät henkilötiedot. Yleisenä selityksenä virkatehtävän kohteena oleva henkilö saattaa kertoa, että hänellä ei ole esimerkiksi henkilökorttia mukanaan, eikä hän muista henkilötunnustaan tai hän antaa henkilötunnuksen, joka selkeästi on virheellinen.

Poliisilla on tällaisessa tilanteessa mahdollisuus järjestelmistään tarkistaa, kuuluuko henkilötunnus kyseiselle henkilölle. Mikäli poliisimies epäilee, että virkatehtävän kohteena oleva henkilö on antanut väärät henkilötiedot tai hän ei ylipäätään kykene antamaan henkilötietojaan tai muuten todentamaan poliisimiehelle henkilöllisyyttään on poliisilla oikeus suorittaa turvallisuustarkastus henkilöllisyyden osoittavan asiakirjan löytämiseksi. PoL:n 2:1 pykälässä tarkoitettut henkilötiedot ovat nimi ja henkilötunnus. Näiden puuttuessa henkilöllisyyden osoittavia tarpeellisia henkilötietoja ovat syntymäaika ja kansalaisuus, sekä paikka mistä henkilön tavoittaa.

6 TURVALLISUUSTARKASTUKSEN TOIMITTAMINEN

6.1 Suorittaminen ja tarkastettavat kohteet

Hälytys- ja valvontasektorin päivittäistoiminnassa turvallisuustarkastus toimitetaan pääsääntöisesti käsin tunnustelemalla. Turvallisuustarkastus voidaan suorittaa myös koulutettua koiraa käyttäen, metallinilmiasinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla. On tärkeää ymmärtää, että turvallisuustarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohdaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. (PoL 2:13 §). Käsin tunnustelemalla tehtävä turvallisuustarkastus esitellään yksityiskohtaisemmin opinnäytetyön salassa pidettävässä produktissa.

Hienotunteisuudesta puhuttaessa voidaan nostaa esimerkkinä esille eri kulttuureihin liittyvät pukeutumissäännöt. Suomessa asuu paljon eri kulttuuritaustan omaavia ihmisiä. Kulttuureihin saattaa usein liittyä uskontoihin ja uskomuksiin liittyviä sääntöjä ja toimintatapoja. Yksi tällainen tapa on kulttuuriin liittyvä pukeutumistapa. Esimerkiksi romanien pukeutumistavat liittyvät vanhempien ihmisten kunnioittamiseen ja yhteisöllisyyteen (romanit.fi). Myös islamin uskoon liittyy pukeutumistapoja. Musliminaisen huivin käyttö perustuu muun muassa siihen, että nainen tunnustettaisiin uskontonsa edustajaksi. *“Keskeisin peruste huivin käytölle on kuitenkin se, että nainen ei saisi näyttää kauneuttaan perheensä ulkopuolisille miehille”*. (Kokko, www.yle.fi 5.12.2021.) Poliisimies voi joutua tilanteeseen, joissa virka-tehtävän kohteena on romanihametta tai peittävää huivia kantava henkilö.

Poliisimies voi lain tuomalla toimivaltuudella suorittaa turvallisuustarkastuksen myös kulttuurivaatteisiin pukeutuneelle henkilölle. Poliisilain 2 luvun 13 §:n toisessa momentissa turvallisuustarkastuksen toimittamisesta säädetään seuraavasti: *Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta*. Erilainen pukeutuminen ei saa vaikuttaa poliisimiehen päätökseen siitä, että suoritetaanko turvallisuustarkastusta vai ei. Kuitenkin olosuhteet ja hienotunteisuuden huomioiminen voivat vaikuttaa esimerkiksi turvallisuustarkastuksen suorittamistapaan ja -paikkaan.

Turvallisuustarkastukseen sisältyy kohteena olevan henkilön yllä olevat vaatteet, vaatteiden taskut, lompakot, laukut ja reput, puhelimen kuoret, joissa saattaa olla henkilökortteja. Myös puhelin itsessään voidaan ottaa turvallisuustarkastuksen yhteydessä pois henkilöltä. Turvallisuustarkastukseen kuuluu myös henkilön mukana olevien muiden tavaroiden tarkistaminen. Turvallisuustarkastukseen ei kuitenkaan sisälly puhelimeen tallennettujen tietojen tarkastaminen tai laukussa olevien asiapapereiden tai taskusta löytyvän muistikirjan sisältö (Rantaeskola 2014, 90.)

6.1.1 Käsin tunnustelu

Turvallisuustarkastus suoritetaan useimmiten käsin tunnustelemalla. Käsin tunnustelu kattaa toimenpiteen kohteeksi joutuneen henkilön yllä olevien vaatteiden, sekä hänen mukanaan olevien tavaroiden päällisin puolin tapahtuvan tarkastuksen. Käsin tunnustelemalla turvallisuustarkastus kattaa myös henkilöntaskuissa tai mukana olleissa tavaroissa olevien tavaroiden sisällön tutkimisen. (Rantaeskola 2014, 90.) Poliisin tulee käsin tunnustelemalla tehdyssä turvallisuustarkastuksessa huomioida se, että kaikki henkilön halussa olevien tavaroiden sisältökin tarkistetaan siinä määrin kuin se on toimivallan puitteissa mahdollista. Tavaroihin on voitu piilottaa niin pieniä kuin suuriakin veitsiä, ampu-
matarvikkeita, kuten patruunoita. Turvallisuustarkastuksen yhteydessä huumausaineita löytyy toisinaan muun muassa nuuskakiekkoihin, huulirasvoihin ja tupakanpurupusseihin piilotettuina. Vaikka turvallisuustarkastuksen tarkoituksena on turvallisuuden varmistaminen, tulee poliisin ottaa henkilön hallusta pois myös muut laittomat aineet sekä esineet.

6.1.2 Metallinilmaisin

Metallinilmaisimen tarkoituksenmukaisin käyttö turvallisuustarkastusta tehtäessä on lähinnä väkimääriltään suurissa yleisötilaisuuksissa. Se on myös henkilön koskemattomuuteen vähemmän puuttuva keino kuin se, että poliisi tunnustelisi toimenpiteen kohteena olevan henkilön käsin. Järjestyspoliisin toiminnassa, metallinilmaisimen käyttö ei kuitenkaan ole aina mahdollista, eikä se tarkoituksen mukaisin keino. (Rantaeskola 2014, 90.) Metallinilmaisimen käyttö onkin yleisempää esimerkiksi poliisin tiloissa tehtävässä turvatarkastuksessa, josta säädetään Poliisilain 3 luvussa.

6.1.3 Koulutettu koira

Poliisikoiraa tai muu viranomaisen käyttöön koulutettua koiraa voidaan käyttää apuna turvallisuustarkastuksen toimittamisessa. Koira on tarkan hajuaistinsa vuoksi hyödyllinen apuväline turvallisuustarkastuksen toimittamisessa esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilö on kätkenyt vaatteisiinsa tai tavaroihinsa räjähdetäi muita vastaavia aineita niin, ettei niitä pystytä havaitsemaan muuten. Poliisikoiran käyttö on tarkoituksenmukaista erityisesti väkimäärällisesti suurissa tapahtumissa. (Rantaeskola 2014, 90.)

6.1.4 Muulla tavalla

PolL 2:13 §:ssä todetaan, että turvallisuus tarkastus voidaan tehdä myös muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla. Muuta vastaavaa laitetta käyttäen viittaa esimerkiksi läpivalaisu laitteeseen, jolla voidaan läpivalaista henkilö ja hänen yllään olevat vaatteet. Läpivalaisulaitteita on myös erikseen tavaroille, jolloin esimerkiksi henkilön mukana olevat laukut voidaan läpivalaista.

Muulla rinnastettavalla tavalla korostetaan poliisin omaa harkintaa, joka sopii ja on tarkoituksen mukainen kyseisessä tilanteessa. Kyseinen lakipykälä tarjoaa mahdollisuuden myös tekniikan kehittymiselle, jolloin jokin uusi tarkoituksen mukainen tapa suorittaa turvallisuustarkastus on mahdollinen.

6.2 HAASTAVAT OLOSUHTEET

Poliisi voi joutua suorittamaan turvallisuustarkastusta hyvinkin erilaisissa olosuhteissa ja tilanteissa. Olosuhteilla tarkoitamme tässä asia yhteydessä esimerkiksi heikkoa valaistusta, kovaa pakkasta tai juhlivaa ihmisjoukkoa. Olemme molemmat päässeet suorittamaan turvallisuustarkastuksia edellä mainituissa olosuhteissa harjoittelun aikana. Heikko valaistus haastaa poliisimiestä suorittamaan kohdehenkilön vaatteiden ja kantamusten tarkastamisen erityisellä tarkkuudella. Kovalla pakkasella turvallisuustarkastuksen kohteena olevalla henkilöllä saattaa olla useita kerroksia vaatteita päällekkäin. Poliisin tulee käyttää tapauskohtaista harkintaa, onko esimerkiksi päällystakkia mahdollista ottaa pois henkilön päältä ja onko se tilanteen kokonaisarviointin kannalta perusteltua, jos ulkona on kova pakkas.

Haastavissa olosuhteissa turvallisuustarkastuksen suorittaminen vaatii toimenpidettä suorittavalta poliisilta tarkkuutta, mutta vähintäänkin yhtä paljon varovaisuutta. Turvallisuustarkastuksen toimenpiteen kohteena olevalle henkilölle kannattaa puhua aktiivisesti ja kertoa, mitä on tekemässä ja mitä taskua on tarkastamassa. Hyvä tapa on kysyä henkilöltä, että onko taskussa jotakin. Kokemuksemme mukaan henkilöt usein kertovat onko heillä teräviä esineitä kuten neuloja tai puukkoja taskuissaan, mutta toisinaan henkilö saattaa jättää tietoisesti kertomatta mitä hänellä on taskuissa tai kantamuksissa. Toisinaan kysymyksessä saattaa olla tilanne, jossa henkilö on päihteiden vaikutuksen alaisena eikä välttämättä muista, että hänellä on käytetty injektiopiikki taskussa. Kun taskua koittaa kädellä ja tuntee, että taskussa on jotain, kannattaa henkilöltä kysyä mitä taskussa on. Kysymyksen seurauksena päihtynyt henkilö saattaa muistaa taskussaan olevan esimerkiksi injektiopiikin. Käytetyillä injektiopiikeillä on potentiaalinen riski tartuttaa veriteitse tarttuvia tauteja kuten HIV ja C-hepatiitti. Turvallisinta onkin ensin katsoa taskuun ja käyttää apuna esimerkiksi taskulamppua, jolla voi valaista taskua tai repun sisältöä ja näin havaita paremmin mahdolliset esineet ja aineet. Aina ei kuitenkaan ole mahdollista käyttää valaisinta, jolloin käsin tunnistelu ja keskustelu turvallisuustarkastuksen kohteena olevan henkilön kanssa korostuu.

Turvallisuustarkastuksen jälkeen tullee huomioida, että tarkan ja huolellisenkin turvallisuustarkastuksen jälkeen henkilön haltuun on voinut jäädä jokin vaarallinen esine tai aine. Jos henkilö on laittanut esineen tai aineen ruumiinsa onkaloihin, niin sitä on erittäin vaikea havaita pelkän turvallisuustarkastuksen yhteydessä. On mahdollista, että tarkastuksen jälkeen poliisivankilalle kuljetettava henkilö kaihavaa kätkemänsä esineen tai aineen ruumiinsa sisältä esille, ja pyrkii satuttamaan sillä itseään tai esimerkiksi kuljetustilan ovea avannutta poliisia. Tämä huomio on erittäin tärkeää muistaa ja tiedostaa hyvän työturvallisuuden varmistamiseksi.

Yhtenä merkittävänä olosuhde tekijänä on kylmä sää. Kylmällä säällä ihmiset saattavat pukeutua moneen eri kerrastoon. Kerrospukeutuminen saattaa aiheuttaa haasteita huolellisen turvallisuustarkastuksen suorittamiselle. Jos henkilöllä on monta takkia päällekkäin, niin on haastavaa käydä takkien kaikki taskut huolellisesti läpi. Saman haasteen tuo monet päällekkäin puetut housut. Kovalla pakkasella lämpimien päällysvaatteiden riisuminen kohdehenkilön päältä voi aiheuttaa henkilölle kohtuutonta haittaa. Toimintatapana tällaisessa tilanteessa voi olla se, että henkilö siirretään johonkin lähellä olevaan lämpimään tilaan turvallisuustarkastusta varten. Poliisin tulee käyttää harkintaa, olisiko työturvallisuuden turvaamiseksi aiheellista sitoa henkilöä kuljetuksen ajaksi. Jos lämmintä tilaa turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ei ole lähettyvillä, niin silloin henkilölle tulee suorittaa kerrospukeutumisesta ja kylmästä kelistä huolimatta tarkka ja huolellinen turvallisuustarkastus. Tämä on hyvä esimerkki myös siitä, että olosuhteet vaikuttavat turvallisuustarkastuksen suorittamiseen kuluneeseen aikaan. Meillä molemmilla harjoittelun hälytys- ja valvontajakso osui osittain talvi kuukausille, jolloin havainnoimme edellä mainittuja havaintoja kylmän sään vaikutuksesta turvallisuustarkastukseen.

On tärkeää, että poliisi kertoo seuraavalle viranomaiselle, joka on tekemisissä turvallisuustarkastuksen kohteen kanssa, että onko jotain löytynyt, mistä on löytynyt ja onko jotain vielä tarkastamatta. Olisi tärkeää, että vaikka poliisi on suorittanut turvallisuustarkastuksen, niin seuraava viranomainen suorittaa myös itse asianmukaisen tarkastuksen. Poliisivankilalle tullessa vartijat suorittavat turvatarkastuksen sinne saapuville henkilöille. Poliisille taas saattaa tulla tilanteita, jossa toinen partio on ottanut henkilön kiinni ja toinen partio kuljettaa. Vaikka kiinniottanut partio olisi tarkastanut kohdehenkilön, tulisi henkilöä kuljettavan partion tehdä myös turvallisuustarkastus ennen poliisiautoon laittamista. Partioiden välisessä toiminnassa keskinäisen kommunikoinnin tärkeys korostuu. Partioiden on hyvä tietää mitä toinen partio on tehnyt ja mitä on jäänyt tekemättä. Hyvä kommunikointi on tärkeä asia onnistumisen ja työturvallisuuden kannalta.

7 TURVALLISUUSTARKASTUS SIDOTULLE HENKILÖLLE

7.1 Toimivalta ja tarkastuksen erityispiirteet

Virkatehtävän kohteena olevan henkilön liikkuma- tai toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos rajoittaminen on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä henkilön karkaamisen estämiseksi, väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi (PoL 2:20.1).

Poliisi joutuu usein käyttämään sitomista osana voimankäyttöä. Pääsääntöisesti sitominen tarkoittaa käsirautojen asettamista kohdehenkilölle. Käsiraudat ovat yleisin sitomiseen tarkoitettu väline, joka löytyy jokaisen poliisimiehen varustevyöstä. Myös sidotulle kohdehenkilölle tulee suorittaa turvallisuustarkastus. Käytännössä sidotulle henkilölle tehtävä turvallisuustarkastus noudattaa samoja toimintatapoja ja protokollaa mitä sitomattomalle henkilölle tehtävä turvallisuustarkastus. Nostettakoon esille kuitenkin muutama huomioitava asia sidotulle henkilölle tehtävästä turvallisuustarkastuksesta.

1. Suorittavan poliisimiehen tulee tiedostaa sitomiseen johtanut syy. Jos henkilö on jouduttu sitomaan väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi, niin turvallisuustarkastusta suoritettaessa kohdehenkilön kanssa tulee olla erityisen varuillaan.

2. Suorittavan poliisimiehen tulee huomioida, että henkilön käsien ollessa sidotut päällystakin ja repun pois ottaminen kohdehenkilön päältä ei ole mahdollista.

3. Sidottua henkilöä usein hallitaan maassa esimerkiksi aggressiivisen käytöksen takia. Maassa makaavan henkilön tarkastamisessa tulee erityisen tarkasti huomioida poliisimiehen oma työturvallisuus, koska alhaalla kohdehenkilön tasolla ollessa ympäristön havainnoiminen on haastavampaa. Poliisin tuleekin käyttää tapauskohtaista harkintaa, suoritetaanko turvallisuustarkastus maassa vai myöhemmin pystyssä kohdehenkilön rauhoituttua ennen autoon laittamista. Toisinaan kohdehenkilö saattaa jatkaa pitkäkestoista ja voimakasta vastustelua, jolloin hänet voidaan joutua kantamaan autoon käsistä ja jaloista sidottuina. Tällöin turvallisuustarkastus on väistämättä tehtävä maassa makaavalle henkilölle.

4. Kun turvallisuustarkastus tehdään maassa makaavalle henkilölle, tulee poliisin ottaa huomioon, onko henkilön kädet sidottu käsirautoille etupuolelle vaiko taakse. Etenkin, jos henkilön kädet on sidottu hänen selkensä taakse, voi selälle kääntäminen tarkastuksen yhteydessä aiheuttaa kipua. Tästä johtuen tulisi henkilö kääntää kylkiasentoon, kun häntä tarkastetaan edestäpäin. Tarkastettaessa esimerkiksi henkilön vasenta puolta kehosta, kannattaa hänet kääntää oikealle kyljelleen. Oikeaa puolta tarkastaessa tehdään päinvastoin, eli käännetään vasemmalle kyljelle. Näin turvallisuustarkastus pystytään suorittamaan tarkemmin.

8 YKSIIN TEHTÄVÄ TURVALLISUUSTARKASTUS

Turvallisuustarkastus suoritetaan tyypillisesti poliisipartion yhteistyönä, jolloin turvallisuustarkastuksen kohteena oleva henkilö on molempien poliisien fyysisessä hallinnassa. Tällöin turvallisuustarkastusta tekevien poliisien työturvallisuutta pystytään edistämään, koska kohdehenkilön molemmat kädet ovat poliisien hallinnassa. Aina tilanne ei kuitenkaan ole sen kaltainen, että turvallisuustarkastus kannattaisi tai olisi edes turvallisinta suorittaa perinteisellä tavalla kahdestaan. Tällaisia tilanteita voi tulla vastaan missä tahansa ja kaikenlaisissa tilanteissa, mutta esimerkkinä voitaisiin käyttää liikennepysäytystä, jossa yksin tehtävä turvallisuustarkastus on toisinaan hyvä vaihtoehto perinteisesti kahdestaan suoritettavalle turvallisuustarkastukselle. Turvallisuustarkastus ei ole tavanomainen toimenpide liikennepysäyksen yhteydessä, mutta toisinaan liikennepysäytyksessä saattaa tulla tilanne, että kuljettajaa pyydetään nousemaan ulos autosta ja hänelle on tarpeellista suorittaa turvallisuustarkastus. Kun autossa on kuljettajan lisäksi myös muita henkilöitä voi olla tarpeellista, että poliisipartion toinen poliisimies varmistaa ympäristöä ja tarkkailee mitä muut henkilöt autossa tekevät.

Etuna yksin tehtävässä turvallisuustarkastuksessa on, että turvallisuustarkastusta suorittava henkilö tietää tarkkaan mitkä alueet hän on tarkastanut. Riski sille, että jokin poliisien tarkastusalueen raja-alueella oleva kohta jäisi epähuomiossa tarkastamatta pienenee. Tämän kaltaisessa tilanteessa partion toinen poliisi pystyy paremmin tarkkailemaan ympäristöä ja havainnoimaan mitä muut henkilöt tekevät. Esimerkiksi auton sisällä olevat henkilöt saattavat mahdollisesti yrittää piilottaa huumausaineita, teräaseita tai ampuma-aseita. Varmistajana toimivan poliisin on siis helpompi havainnoida mahdollinen uhka, joka saattaisi kohdistua pysäytetyn auton sisältä muiden henkilöiden toimesta.

Samat lain alaisuudet sopivat myös tilanteisiin, jossa ympärillä on paljon ihmisiä. Etenkin, jos he ovat turvallisuustarkastuksen kohteena olevan henkilön kanssa samassa seurassa. Tällöin toinen poliisista voi pitää näitä muita henkilöitä paremmin silmällä ja tällä tavoin turvata toisen partion jäsenen suorittaman toimenpiteen. Yksin tehtävässä turvallisuustarkastuksessa on etuna myöskin se, että kun toinen poliisimies ei ole fyysisesti sidottu tilanteeseen, on hänen helpompi havaita, jos joku henkilöistä pyrki poistumaan paikalta.

Yksin tehtäessä turvallisuustarkastusta tulee kuitenkin työturvallisuus pitää erityisen kirkkaasti mielessä. Poliisin tulee huolehtia omalla toiminnallaan siitä, että ei anna turvallisuustarkastuksen kohteelle mahdollisuutta vahingoittaa poliisia. Lähtökohtaisesti yksin tehtäessä turvallisuustarkastusta kohteen tulisi olla rauhallinen, eikä hänen tule osoittaa aggressiivisuutta tai arvaamattomuutta. Tarvittaessa etenkin yksin tehtäessä turvallisuustarkastusta käsirautojen käyttöä tulee harkita, koska tällöin se lisää turvallisuustarkastusta suorittavan poliisin työturvallisuutta. Käsirautojakaan ei saa käyttää ilman perusteita, joten päätöksiä tehdessä poliisin tulee käyttää harkintaa sen suhteen, onko käsirautojen käytölle edellytyksiä ja voitaisiinko käsirautojen käyttö välttää tekemällä turvallisuustarkastus esimerkiksi kahdestaan. Mikäli tilanteessa on kuitenkin tarpeellista tehdä turvallisuustarkastus yhden

poliisin suorittamana, voi käsirautojen käytölle olla perusteita viitaten PoL 2 luvun 20 §:ään, jossa todetaan, että virkatehtävän kohteena olevan henkilön liikkuma- tai toiminta vapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla karkaamisen estämiseksi, väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi tai uhkaavan väkivallan torjumiseksi.

Yksin tehtävä turvallisuustarkastus voi olla toisinaan käytännöllinen ja tarvittava tapa toimia. Mielestämme ensisijaisesti tulee pyrkiä siihen, että turvallisuustarkastus tehdään kahden poliisin voimin. Työharjoittelun aikana tekemiemme havaintojen pohjalta voimme kuitenkin todeta, että yksin tehtävällä turvallisuustarkastuksella voi olla myös aikansa ja paikkansa.

9 MUUT HENKILÖÖN KOHDISTUVAT TARKASTUKSET

9.1 Henkilöön kohdistuvat etsinnät

Turvallisuustarkastuksella tulee pystyä puuttumaan henkeen ja terveyteen kohdistuvissa tilanteissa henkilön perusoikeuksiin samantasoisesti henkilötarkastuksen kanssa. Henkilötarkastuksesta säädetään PKL 8 luvun 30 §:ssä (Rantaeskola, 2014. 85). Rikoksesta epäillylle voidaan tehdä henkilötarkastus tai henkilönkatsastus esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi. Seuraavaksi kerromme pintapuolisesti näiden kahden pakkokeinolaissa säädetyn henkilöön kohdistuvan etsinnän edellytyksistä ja erityispiirteistä. (PKL 8:31, 8:32.)

Henkilötarkastus tehdään sen tarkastamiseksi, mitä tarkastettavalla on vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa, jos henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Myös jos henkilöä epäillään lievistä pahoinpitelystä, näpistyksestä, lievistä kavalluksesta, lievistä luvattomasta käytöstä, lievistä moottorikulkuneuvon käyttövarkaudesta, murtovälineen hallussapidosta, lievistä alkoholirikoksesta, lievistä vahingonteosta tai lievistä petoksesta, niin henkilölle voidaan suorittaa henkilöntarkastus. Muu kuin rikoksesta epäilty saadaan tarkastaa vain, jos erittäin pätevin perustein voidaan olettaa, että tarkastuksessa löytyy 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu esine, omaisuus, asiakirja, tieto tai seikka. (PKL 8:30.1, 8:31)

Henkilökatsastus käsittää katsastettavan kehon tarkastamisen, verinäytteen tai muun näytteen ottamisen taikka muun kehoon kohdistuvan tutkimuksen. Henkilökatsastus voidaan suorittaa, jos henkilöä epäillään teosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Henkilökatsastus voidaan myös suorittaa, jos henkilöä epäillään rattijuopumuksesta tai huumausaineen käyttörikoksesta. Jollei epäilyyn ole todennäköisiä syitä, epäilty saadaan katsastaa vain, jos erittäin pätevin perustein voidaan olettaa löytyvän edellä mainitussa kohdassa tarkoitettu esine, omaisuus, asiakirja, tieto tai seikka. Henkilökatsastus voidaan myös tehdä ilman henkilön suostumustakin, vaikka henkilöä ei epäiltäisikään rikoksesta. Tällaisissa tilanteissa tutkittavana olevasta rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Emme lähde kuitenkaan enempää työssämme avaamaan henkilökatsastuksen edellytyksiä edellä mainitussa "poikkeus" tilanteissa. (PKL 8:30.2, 8:32)

9.2 Henkilöön kohdistuvan etsinnän toimittaminen

Pakkokeinolain alle kuuluvien henkilöön kohdistuvien etsintöjen toimittamiseen emme perehdy työssämme suuremmalti, koska koemme, ettei se ole tarpeellista työmme kannalta. Haluamme kuitenkin hieman sivuta näiden etsintöjen toimittamiseen liittyviä edellytyksiä ja säädöksiä. Henkilöön kohdistu-

vasta etsinnästä päättää aina pidättämiseen oikeutettu virkamies. Poliisimies voi tietyissä erityistilanteissa kuten esimerkiksi erittäin kiireellisissä tilanteissa tehdä itse päätöksen etsinnän suorittamisessa. Tällaisista poikkeustilanteista on tarkemmin säädetty PKL 8:33 §:ssä.

Perusteellinen henkilöön kohdistuva etsintä on toimitettava sitä varten varatussa erillisessä tilassa. Tähänkin säädökseen liittyy poikkeustilanteita, joista säädetään myös PKL 8:33 §:ssä. Sukupuolisäännöstä mainittakoon sen verran, että henkilönkatsastusta ei saa toimittaa tutkittavan kanssa eri sukupuolta oleva henkilö. Poikkeuksena tästä on terveydenhuollon ammattihenkilö. Sukupuolisääntö koskee myös henkilöntarkastusta, jossa tarkastettavan kehoa kosketaan käsin tai hänen ruumiilliseen koskemattomuuteensa puututaan muulla vastaavalla tavalla. Jos henkilökatsastus käsittää ainoastaan sylkinäytteen tai puhalluskokeen ottamisen, niin sukupuolisääntöä ei tarvitse huomioida. Edelleen toimittamiseen liittyvistä poikkeustilanteista on tarkemmin säädetty PKL 8:33 §:ssä.

9.3 Turvatarkastus poliisin tiloihin saapuvalle

Turvatarkastuksesta säädetään poliisilain 3 luvun 2 §:ssä. *Turvatarkastajalla on oikeus metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen tarkastaa poliisin toimitiloihin saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle taikka jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Turvatarkastajalla on oikeus tarkastaa henkilön mukana olevat tavarat myös muulla tavoin (PoL 3:2).*

Jos turvatarkastuksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on mukanaan 1 momentissa tarkoitettu esine tai aine, henkilö voidaan tarkastaa esineen tai aineen löytämiseksi. Tällaisen tarkastuksen suorittavan turvatarkastajan tulee olla samaa sukupuolta kuin tarkastettava (PoL 3:2).

Turvatarkastus suoritetaan poliisilaitoksella tai muiden poliisin tilojen turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi ja omaisuuden suojelemiseksi. Turvatarkastuksesta poliisilaitoksella tai poliisin muissa tiloissa päättää poliisiyksikön päällikkö.

Poliisilaitosten päälliköt yleisimmin päättävät onko laitoksessa turvatarkastustoimintaa, millä tavalla turvatarkastus toimitetaan, mihin tiloihin on vapaa kulku ja mihin tiloihin päästäkseen henkilön tulee käydä turvatarkastuksessa. Laitoksen päälliköt voivat päättää tarkistetaanko kaikki henkilöt, onko tarkastaminen satunnaista vai kohdistetaanko tarkastus johonkin/ joihinkin tiettyihin henkilöihin, jos heillä epäillä olevan hallussaan luvatonta omaisuutta. (Rantaeskola, 2014. 126.)

Turvatarkastus poliisintiloissa toimitetaan tyypillisesti metallinilmaisinta tai muuta sellaista teknistä laitetta käyttäen, jolla voidaan tarkastaa poliisin toimitiloihin saapuva henkilö ja hänen mukanaan olevat

tavarat sen selvittämiseksi, onko hänellä hallussaan tai mukanaan sellaisia esineitä tai aineita, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle taikka jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Turvatarkastajilla on oikeus tarkastaa henkilön mukana olevat tavarat myös muulla tavoin. (PoL 3:2.)

Turvatarkastus voidaan suorittaa myös muutoin, kun on perusteltua syytä epäillä henkilöllä olevan hallussa esineitä tai aineita, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle tai järjestykselle taikka jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen. Kun turvatarkastus suoritetaan syytä epäillä perusteella, tulisi päätös pystyä perustelemaan. Henkilö voidaan tarkastaa myös käsin, mutta käsin tunnustelemalla turvatarkastus edellyttää korotettua edellytyskynnystä. Perusteltu syy käsin tehtävälle turvatarkastukselle on esimerkiksi se, että henkilö on etukäteen uhkaillut aiheuttavansa henkilö- tai omaisuusvahinkoa tai jos on olemassa luotettavaksi arvioitu vihjetieto, että henkilöllä olisi hallussaan vaarallinen esine tai aine tai jos teknisellä laitteella on suoritettu perusluontoinen tarkastus, joka antaa aiheen epäillä henkilöllä olevan hallussaan kiellettyä omaisuutta.

Poliisilakiperusteiseen turvatarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista, kun henkilö saapuu itse poliisilaitokselle tai poliisiin muihin tiloihin. Mikäli henkilö ei kuitenkaan suostu turvatarkastukseen voidaan häneltä evätä pääsy poliisin tiloihin. Mikäli henkilö kuitenkin pyrkii poliisin tiloihin kieltäytyen turvatarkastuksesta, voidaan hänen pääsynsä poliisin tiloihin estää tarvittaessa tarpeellisia voimakeinoja käyttäen.

Turvatarkastuksen voi suorittaa poliisimies, poliisin palveluksessa oleva henkilö tai poliisin hyväksymä henkilö. Useimmiten turvatarkastuksen poliisilaitoksella suorittaa poliisimies tai vartija. Turvatarkastuksia suorittavat vartijat ovat poliisin hyväksymiä henkilöitä, joilla on yksityisen turvallisuusalan koulutus. Turvatarkastusta suorittavasta vartijasta käytetään turvatarkastaja nimitystä. Turvatarkastajalla on poliisin ohella oikeus poistaa henkilö poliisintiloista, joka ei suostu turvatarkastukseen. Henkilön paikalta poistamisessa tulee ottaa huomioon, että henkilöä ei voi poistaa paikalta muu kuin poliisimies tai poliisin palveluksessa oleva virkamies voimakeinoja käyttäen. Voimakeinojen käytössä tulee ottaa huomioon henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet. Voimakeinojen käyttöä täytyy voida pitää puolustettavina.

Poliisilain 3 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisessa turvatarkastuksessa tulee noudattaa sukupuolisääntöä, eli turvatarkastajan tulisi olla tarkastettavan kanssa samaa sukupuolta, kun henkilölle suoritetaan turvatarkastus esineen tai aineen löytämiseksi. Sukupuolisääntöä tulisi noudattaa etenkin, kun turvatarkastus suoritetaan käsin tunnustelemalla. (Rantaeskola, 2014. 126.)

9.4 Tulotarkastus

Vapautensa menettäneelle suoritetaan poliisivankilalle tai vankilalle saapuessaan putkalain 2:4:n mukainen tulotarkastus. Tulotarkastuksessa todetaan vapautensa menettäneen henkilöllisyys ja luetteloidaan hänen hallussaan ollut omaisuus säilytyksen ajaksi. Vapautensa menettäneen arvo-omaisuus tulee merkitä luetteloon tarkasti. Arvo-omaisuutta on esimerkiksi puhelin, avaimet, pankkikortit, korut ja käteinen raha. Käteinen raha tulee laskea ja merkittä omaisuusluetteloon kokonaisuudessaan ilman summan pyöristämistä. Tulotarkastuksessa vapautensa menettäneelle voidaan tehdä myös turvallisuustarkastus, henkilöntarkastus tai erityistarkastus.

9.5 Vapautensa menettäneen turvatarkastus

Vapautensa menettänyt saadaan säilytystilassa, sen alueella ja kuljetuksen aikana tarkastaa turvallisuudesta huolehtimiseksi, järjestyksen turvaamiseksi tai omaisuuden suojelemiseksi. (Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta (841/2006) 9 luvun 3 §.) Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta käytetään tässä raportissa jatkossa nimitystä putkalaki.

Poliisivankilalle saapuva henkilö voidaan tarkastaa metallinilmainta, muuta teknistä laitetta, koulutettua koiraa käyttäen, vaatteita tunnustelemalla taikka muulla vastaavalla tavalla tarkastaa, että vapautensa menettäneellä henkilöllä ei ole mukanaan esineitä tai aineita, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle tai vakavaa vaaraa säilytystilan järjestykselle. Vapautensa menettäneeltä henkilöltä otetaan pois myös esineet ja aineet, jotka erityisesti soveltuvat omaisuuden vahingoittamiseen tai joiden hallussapito on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

9.6 Vapautensa menettäneen henkilötarkastus

Vapautensa menettäneelle voidaan tehdä henkilötarkastus, jos on syytä epäillä, että hänellä on hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvia vaarallisia esineitä tai aineita, tai esine tai aine soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen taikka esineen tai aineen hallussapito säilytystilan olot ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa säilytystilan yleiselle turvallisuudelle. (Putkalaki 4:1)

Henkilötarkastus voidaan suorittaa myös tilanteessa, jossa vapautensa menettäneellä epäillään olevan hallussaan alkoholia, muuta päihdyttävää aineita (huumausaineita), dopingaineita tai huumausaineiden käyttöön tarkoitettuja esineitä tai lääkärin määräämiä lääkeaineita.

Henkilötarkastus voidaan suorittaa vapautensa menettäneelle myös tilanteessa, jossa se on tarpeellista karkaamisen tai säilytystilasta luvatta poistumisen ehkäisemiseksi, tai jos se on säilytystilan järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan tilanteen torjumiseksi tarpeellista. Henkilötarkastus on tarpeellista

toimittaa niin henkilön saapuessa poliisivankilalle tai vankillalle, tai kun hän palaa sinne. Mikäli vapautensa menettänyt tapaa valvomatta toisen henkilön, on tämän yhteydessä mahdollista suorittaa henkilötarkastus.

9.7 Erityistarkastus

Erityistarkastus voidaan suorittaa säilytystilassa, sen osastolla tai muussa tilassa, jos se on tarpeen järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi. Erityistarkastus voidaan siis suorittaa putkalain 4 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen luvattomien esineiden tai aineiden löytämiseksi. Näitä luvattomia esineitä tai aineita ovat muun muassa toisen vahingoittamiseen soveltuvat vaaralliset esineet ja aineet, sekä huumausaineet tai muut päihdyttävät aineet.

Kun säilytystilan osastolla tai muussa tilassa suoritetaan erityistarkastus, henkilöntarkastus saadaan tehdä kaikille tilaan sijoitetuille tai tarkastettavassa tilassa oleville vapautensa menettäneille (Putkalaki 9:5.2).

10 PRODUKTI

Opinnäytetyömme produktina loimme oppaan turvallisuustarkastuksen oikeaoppisesta suorittamisesta. Produkti on salassa pidettävää materiaalia, koska opas sisältää poliisitoimintaan liittyviä taktiikoita ja menetelmiä. Poliisin voimankäyttöön liittyvät taktiikat ja menetelmät eivät ole julkista tietoa, mutta avaamme kuitenkin tässä osiossa opinnäytetyömme työvaiheita ja prosessin kulkua. *Toiminnallisessa opinnäytetyössä toteutettavan produktin kuvaus on keskeinen osa opinnäytetyön raporttia. Toteutettu tuote tai prosessi on kuvattava niin hyvin, että lukija, joka ei ehkä koskaan pääse tutustumaan varsinaiseen produktiin, saa hyvän käsityksen siitä, mitä on tehty.* (Haikansalo & Korander 2022, 21.)

10.1 PRODUKTIN TYÖVAIHEET

Meitä kiinnostavan aiheen löytämisen jälkeen aloimme hahmottelemaan tuotosta valitsemastamme aiheesta. Pohdimme opinnäytetyön alkuvaiheessa sitä, että tulisimmeko tekemään aiheesta opetusvideo- tai diapaketin. Tiedostimme, että videoissa voi tapahtua paljon asioita hyvin lyhyessä ajassa, joten kuvissa pystyy keskittymään pieniin yksityiskohtiin paremmin. Päädyimme yhteisymmärryksessä johtopäätökseen diapaketin luomisesta. Asetimme tavoitteeksemme luoda selkeä ja helposti ymmärrettävä produkti, joka olisi tarkoitettu lähinnä harjoitteluun lähteville poliisiopiskelijoille.

Alussa teimme aiheesta ajatuskartan, johon me molemmat kirjasimme tärkeimmät turvallisuustarkastukseen liittyvät pääkohdat ja vaiheet. Pääsimme melko nopeasti yhteisymmärrykseen siitä, että mitä ja minkälaisia työvaiheita huolellinen ja tarkka turvallisuustarkastus sisältää. Seuraavaksi suunnitelimme ja jaoimme diapakettiimme sisältyvät työvaiheet. Kun olimme saaneet suunniteltua raakaversioon koko diapaketin sisällöstä, sovimme alustavat määrääjat produktin valmistumisvaiheista. Diapaketin sisällöstä voimme mainita sen verran, että oppaassa on selkeä ja poliisin voimankäytön säädöksiä noudattava sisältö. Jaoimme molemmille omat vastuualueet, joita aloimme itsenäisesti työstämään. Isoimpana yksittäisenä työvaiheena produktin luomisessa oli kuvien ottaminen ja lopullisten virallisten diojen työstäminen.

10.2 PRODUKTIN HAASTEET

Produktin tekemisessä haastavinta oli valokuvaaminen ja selkeän diapaketin luominen. Meistä kumpikaan ei ollut aikaisemmin perehtynyt järjestelmäkameran käyttöön. Valokuvaamisessa yllätyksenä tuli se, kuinka haastavaa on ottaa tarkkoja kuvia erilaisista kohteista ja erilaisissa ympäristöissä. Kysyimme tuttavapiireistämme olevilta valokuvausta harrastavilta henkilöiltä valokuvaukseen liittyviä neuvoja, koska emme meinanneet päästä valokuvauksen saralla odotettuun lopputulokseen. Päädyimme loppujen lopuksi ottamaan kaikki valokuvamme valokuvaamiseen tarkoitettussa tilassa. Diapaketin luomisessa haasteita toi erityisesti tekstin ja kuvien yhteen sovittaminen. Näin jälkeen päin

ajateltuna edellä mainitut haasteet auttoivat meitä kehittymään valokuvauksessa ja tekstin ja kuvien yhteensovittamisessa. Molemmista taidoista on varmasti hyötyä tulevaisuudessa.

10.3 PRODUTKIN ONNISTUMINEN

Syntyneeseen produktiin olemme hyvin tyytyväisiä, koska mielestämme saavutimme asettamamme tavoitteet. Onnistuimme luomaan juuri sellaisen tuotoksen mitä olimme suunnitelleetkin. Produktin onnistumiseen vaikutti osaltaan se, että saimme pidettyä kiinni sovituista aikamääreistä ja vastuualueista. Parityöskentelystä onnistumisen yhteydessä mainittakoon sen verran, että samalla paikkakunnalla asuminen ja yhteydenpitäminen vapaa-ajallakin auttoi ylläpitämään reaaliaikaista tilannekuvaa työmme edistymisestä. Toivomme, että mahdollisimman moni poliisiopiskelija hyötyisi oppaastamme ja oppisi uusia asioita turvallisuustarkastuksesta.

11 POHDINTA

11.1 Miksi opas turvallisuustarkastuksesta?

Pohdimme pitkään sitä, että mikä voisi olla mielenkiintoinen aihe tehdä opinnäytetyö ja ennen kaikkea sitä, mistä voisi olla tulevaisuudessa hyötyä muille. Työharjoittelun aikana huomasimme, kuinka paljon turvallisuustarkastuksessa henkilöiden hallusta löytyy huumausaineita ja puukkoja. Keskustelumme aiheesta tulimme lopputulokseen, että turvallisuustarkastus on aihe, joka kiinnostaa meitä molempia.

Huomasimme, että opiskelijoiden valmiuksia turvallisuustarkastuksen tekemiseen olikin tutkittu vuonna 2021. Opinnäytetyömme toimi jatkotutkimuksena tälle vuonna 2021 tehdylle opinnäytetyölle turvallisuustarkastuksesta. Vilma Korkiatupa ja Noora Laajaj olivat tulleet opinnäytetyö tutkimukseensa tulokseen, että opiskelijoiden valmiuksissa suorittaa turvallisuustarkastus on puutteita ennen työharjoitteluun siirtymistä. Korkiatupa ja Laajaj olivat tehneet opetusvideot, joiden avulla opiskelijat voisivat osaamistaan edistää. Me halusimme tuoda työharjoitteluun lähteville opiskelijoille yksinkertaisen diapaketin, jossa on turvallisuustarkastuksen kulku ja perusasiat kuvattu selkeästi. Toimme produktissamme esille myös muutamia yleisiä paikkoja joihin henkilöt yrittävät esineitä ja asioita piilottaa. Tarkoituksemme on havainnollistaa, että vain mielikuvitus on rajana siinä, minne muun muassa puukkoja ja huumeita yritetään piilottaa. Tästä johtuen tulisi poliisin suorittaa turvallisuustarkastus mahdollisimman huolellisesti.

11.2 Miten onnistuimme?

Saimme mielestämme raportissamme tuotua hyvin esille, miksi turvallisuustarkastus on tärkeää toimittaa huolellisesti. Teräseiden kantaminen on lisääntynyt myöskin yhä nuorempien keskuudessa ja myös tähän poliisiin tulee varautua. Turvallisuustarkastuksen yhteydessä löytyy myös paljon huumausaineita, kun tarkastus suoritetaan huolellisesti.

Tavoitteemme oli pitää raportti tiiviinä, jotta se pysyisi selkeänä ja sen lukeminen olisi miellyttävää. Koska kyseessä on kuitenkin Poliisilakiin perustuva toimenpide tuli meidän pitää huolta, että asiat käydään kuitenkin läpi riittävällä laajuudella ja läpikäytyt asiat on myöskin perusteltu. Halusimme raporttiimme sisällyttää myöskin osa-alueita, joissa perustelemme, miksi valitsemamme aihe on tärkeä. Pyrimme esimerkein tuomaan esille, millaisia tilanteita poliisille voi työssään tulla vastaan.

Opinnäytetyömme raportti, sekä produkti ovat mielestämme onnistunut kokonaisuus ja uskomme, että siitä voisi olla hyötyä työharjoitteluun valmistautuville opiskelijoille. Aiheena turvallisuustarkastus oli mielenkiintoinen ja sen vuoksi opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista ja motivoivaa. Pyrimme perehtymään aiheeseemme mahdollisimman hyvin aiemmin tehdyn työn- ja kirjallisuuden osalta, kuin työssä opittujen asioiden osalta.

11.3 Haasteet

Meistä kummallakaan ei ollut aiempaa kokemusta opinnäytetyön tekemisestä, joten koimme työn aloittamisen kaikkein raskaimmaksi prosessiksi työssämme. Meillä oli mielessä aihe, mutta ei tarkkaa suunnitelmaa, kuinka toteutamme sen. Koimme kuitenkin saaneemme apua opinnäytetyöhön kuuluvista seminaareista, joissa saimme hyvää ohjausta, jolla kehittää opinnäytetyötämme.

Turvallisuustarkastuksesta on tehty yksi aiempi opinnäytetyö, jonka teoriaosuus oli laaja. Opinnäytetyömme toimii jatkotutkimuksena ja halusimme tästä syystä tuoda työssämme esille jotain uutta. Tämä haastoi meitä tarkastelemaan erilaisia näkökulmia, joita tuoda työhömmе.

Produktissa haasteena valokuvauksen lisäksi oli pitää opas riittävän yksinkertaisena ja tiiviinä. Pyrimme välttämään produktin paisumista liian laajaksi, koska koimme, että silloin se ei palvelisi tarkoitustaan "rautalankamallina". Tarkoituksena tällä oppaalla on antaa riittävät edellytykset turvallisuustarkastuksen suorittamiseen turvallisesti. Mikäli materiaalia olisi paisutettu liaksi olisi siinä riskinä, että se sekoittaisi lukijaansa, koska sisäistettävää asiaa olisi liikaa. Toisaalta mitä enemmän informaatiota jaetaan, sen enemmän tietoa on myös opeteltavissa. Näiden hyötyjen ja haittojen punninta oli haasteellista, mutta uskomme päätyneemme hyvään lopputulokseen.

11.4 Luotettavuuden arviointi

11.4.1 Yleistä työn luotettavuuden ja eettisyyden arvioinnista

Työmme luotettavuuden arvioinnin kannalta oleellisessa osassa on työmme raportti. Olemme pyrkineet tuomaan esille aiheeseemme liittyvää lakipohjaa mahdollisimman tarkasti, koska turvallisuustarkastus on Poliisilaissa määritelty toimenpide. Olemme käyttäneet työssämme mahdollisimman luotettavia lähteitä ja merkinnyt kaikki käytetyt lähteet tarkasti, jotta lukija voi tarvittaessa tarkastaa mistä tieto on peräisin. Kun taas olemme kertoneet omia kokemuksiamme, olemme senkin pyrkineet kirjoittamaan auki niin, että lukijalle välittyy tieto siitä, että nämä ovat opinnäytetyön tekijöiden omia kokemuksia ja mielipiteitä.

Työmme olemme pyrkineet tekemään opinnäytetyöhöjden mukaisesti apuna käyttäen aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.

Toiminnallisen opinnäytetyön teoriaa on tämän vuoksi tuotu esille opinnäytetyömme raportissa.

Toiminnallisen opinnäytetyön luotettavuutta arvioitaessa tulisikin arvioida etenkin opinnäytetyön tekijöiden luotettavuutta, koska kaikkea tutkimukseen liittyvää ei ole ulkopolisen mahdollista tarkastaa. Esimerkiksi havainnointi tutkimusta tehdessä, tutkija kerää aineistoa tekemällä itse havainnointeja ja

kirjaamalla ne itse ylös. Aineiston luotettavuus esimerkki tapauksessa onkin yhteydessä tutkijan luotettavuuteen.

Käytettäessä havainnointia tutkimusmenetelmänä tiedon keräämiseen tulee ottaa huomioon se, että havainnoinnin kohteena olevat henkilöt saattavat toimia tiedostamatta eri tavalla, koska tietävät olevansa tarkastelun kohteena. Me olemme omassa opinnäytetyössämme vältäneet tämän sillä, että olemme tehneet havaintoja työmme ohessa. Tällöin turvallisuustarkastuksen kohde ei ole tietoinen siitä, että yksi toimenpidettä suorittaneista poliiseista tarkkailee kyseistä toimenpidettä erityisesti oppimisen näkökulmasta. Koska havainnointia tehdään työnlomassa, niin myöskin partiokaveri työskentelee hänelle itselleen normaalilla tavalla, jolloin myöskään tässä tapauksessa havainnoinnin ei pitäisi vaikuttaa siihen, miten partio työskentelee.

Emme ole tehneet opinnäytetyötämme varten varsinaisia haastatteluita, koska koemme, että olemme saaneet niin Poliisiammattikorkeakoululta, työharjoittelumme perehdyttäjiltä sekä käyttämistämme lähteistä riittävästi luotettavaa tietoa. Koska työharjoittelun perehdyttäjämme ovat olleet tietoisia siitä, että teemme turvallisuustarkastuksesta opasta työharjoitteluun lähteville opiskelijoille olivat he innokkaita auttamaan meitä kasvattamaan tietämystämme aiheesta. He kertoivat työn lomassa mitä asioita kannattaa ottaa huomioon ja miksi. He myös konkreettisesti näyttivät meille, kuinka he itse turvallisuustarkastusta suorittavat. Työharjoittelumme perehdyttäjiltä, sekä muilta poliiseilta keiden kanssa olemme saaneet työskennellä, saimme muun muassa vinkkejä yksin tehtävään turvallisuustarkastukseen, jota olemme myös pintapuolisesti työmme raportissamme avanneet.

Olemme yrittäneet luoda sellaisen raportin ja oppaan, joka palvelisi tarkoitustaan, eli olisi tukena ja oppimateriaalina Poliisiammattikorkeakoulun oppilaille, jotka valmistuvat työharjoitteluun lähtemiseen. Olemme pyrkineet raportissa tuomaan esille oppiamme toimintamalleja ja tuomaan esille muun muassa haastavia tilanteita, joita työharjoittelussa tai työssä ylipäättään voi tulla vastaan. Opinnäytetyön pääraamit tulevat poliisilaista, joka määrittelee poliisin suorittaman turvallisuustarkastuksen toimittamisen. Loppu on meille niin Poliisiammattikorkeakoululla, kuin työharjoittelussa opetettua. Lisäksi merkittävänä osana on meidän aktiivisesti tekemät havainnot turvallisuustarkastuksen suorittamiseen liittyen.

11.4.2 Lähteiden luotettavuus

Työmme lähteinä olemme pyrkineet käyttämään mahdollisimman luotettavia lähteitä. Olemme käyttäneet lähteinä omia kokemuksiamme turvallisuustarkastuksista ja aiheeseen liittyviä lakeja, hallituksen esityksiä, hovioikeuden ratkaisua, opinnäytetyökirjallisuutta, Helsingin yliopistosta ja poliisikoulun kirjastosta löytyvää kirjallisuutta.

Olemme halunneet nostaa esille myös aiheeseen liittyvää ajankohtaista uutisointia, joka auttaa lukijaa ymmärtämään aiheeseen liittyviä ilmiöitä, kuten sitä, että ihmiset kantavat mukanaan teräaseita. Mediasta luettavaan uutisointiin tulee suhtautua kriittisesti, joten yritimme valita työhöme sellaisia esimerkkejä, joihin meidän mielestämme pystyi suhtautumaan kriittisen tarkastelun jälkeen luotettavasti. Olemme nämä aiheet lähdemerkinneet työhöme tarkasti, jotta työmme lukijalla on myöskin mahdollisuus lähdekriittisyyteen.

11.5 Jatkotutkimus

Mikäli produktimme katsotaan Poliisiammattikorkeakoululla hyödylliseksi ja riittävän laadukkaaksi käytettäväksi opetusmateriaalina, voisi jatkotutkimuksena olla selvitys siitä, kokevatko opiskelijat dia-paketti muotoon tehdyn oppaan hyödylliseksi ja mielekkääksi tavaksi oppia.

Käsittelimme raportissamme myös yksin tehtävää turvallisuustarkastusta. Seuraava opinnäytetyö voisi käsitellä tätä aihetta tarkemmin ja tehdä mahdollisesti oppaan siitä. Jatkotutkimuksessa voisi mahdollisesti paneutua oppaan muodossa myöskin haastaviin olosuhteisiin ja niissä toimimiseen.

Erilaisena lähestymistapana suorittaa jatkotutkimusta voisi olla kyselytutkimus, jossa selvitetään, löytyykö kiinniotetuilta henkilöiltä poliisin suorittaman turvallisuustarkastuksen jälkeen vielä poliisivankilalla vaarallisia esineitä tai aineita. Jos vaarallisia esineitä ja aineita löytyy vielä poliisivankilalla, niin mistä niitä löytyy ja millaisia esineet ja asiat ovat ja ovatko ne aiheuttaneet vaaratilanteita. Selvitettävä olisi myös tapahtuuko mahdolliset vaaratilanteet poliisivankilan sisätiloissa vai esimerkiksi poliisi-autossa henkilön pois ottamisen yhteydessä. Kyselyn laajuudesta riippuen kyselyn voisi suorittaa joko haastattelututkimuksena tai lomaketutkimuksena, varsinkin jos käytetään laajaa otantaa.

LÄHTEET

(Hel-HO:2019:11). Helsingin Hovioikeuden ratkaisu.

Haikansalo, A ja Korander, T 2022. Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje

HE 224/2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle poliisilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

HE 37/2017 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta

Kananen, Jorma 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kokko, R 2021. ”Naisen itsetunnon on oltava niin vahva, ettei hän pyri miehen yläpuolelle” – Afrah Al Bayaty kokee, että naisen asema islamissa ymmärretään usein väärin. Viitattu 17.04.2023.

<https://yle.fi/a/3-12216013>

Kolttola, I (Toimittaja) 2022, Rikollisuustilanne 2021: Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Katsauksia, Nro 52/2022, Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsinki. (Kuva 1)

Koskela, M 2021. [Poliisi takavarikoi teräaseita yhä nuoremmilta Helsingissä, ja tällaisia ne ovat | Yle Uutiset](#). Viitattu 6.4.2023.

Mtv-uutiset. 2015. [6 tärkeää rutiinia: Ota nämä hyödylliset tavat osaksi arkeasi heti! - MTVuutiset.fi](#) Viitattu 5.4.2023.

Nyystilä, S 2022. Uutta tietoa Tampereen katuryöstöistä: tekoja koko ajan enemmän, tekijät nuoria, uhreja uhattu teräaseella. Viitattu 3.4.2023. [Tampereella katuryöstöjen määrä lisääntynyt - Rikos - Aamulehti](#)

Pakkokeinolaki 806/2011

Poliisi nappasi erittäin vaarallisten huumeiden nettimyynnin - Kotimaa - Ilta-Sanomat Viitattu: 09.04.2023 (Kuva 3)

Poliisilaki 872/2011

Poliisilaki: kommentaari 2014, Satu Rantaeskola, Kimmo Halme, Leo Kortesalmi, Kaarle Lönnroth, Johanna Parviainen, Teemu Saukoniemi, Sanna Springare,

Rikoslaki 39/1889

Romanien tavat. 2020. <https://romanit.fi/romanien-tavat/>.

Salonen, K 2015. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle.

Tilastokeskus, Suoritettujen pakkokeinojen määrä kasvoi 3 prosenttia,
https://www.stat.fi/til/rpk/2020/14/rpk_2020_14_2021-02-26_tie_001_fi.html Viitattu: 09.04.2023
(Kuva 2)

Turunen, V 2023. Nuori uhkasi veitsellä työtehtävissä olleita ensihoitajia-hoitajille 2000 euron korvaukset. Viitattu 4.4.2023. www.tehylehti.fi. [Nuori uhkasi veitsellä työtehtävissä olleita ensihoitajia – hoitajille 2 000 euron korvaukset | Tehy-lehti \(tehylehti.fi\)](http://www.tehylehti.fi)

[Vaaralliset esineet työllistävät käräjäoikeutta | Yle Uutiset](http://yle.fi/uutiset) Viitattu: 09.04.2023 (Kuva 4)

Vilma Korkiatupa & Noora Laajaj, 2021, TURVALLISUUSTARKASTUS, Poliisi AMK-opiskelijoiden valmiudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ennen työharjoittelua

Welling, R 2023. Poliisi takavarikoi nuorilta yhden päivän aikana ”huolestuttavan monta” teräasetta Kirkkonummella - Kaupunki | HS.fi. Viitattu 21.04.2023